

MENSA

číslo 6/2022

Vážení mensané,

i přes náročný rok a překotné události, které nás obklopují, plyne mensovní život v obvyklém tempu. Blížící se konec roku je tak dobrým časem na krátké ohlédnutí.

Po dvou letech, kdy nás sužovala situace kolem pandemie a zvykli jsme si na rušení a odkládání akcí, se letos dařilo akce nejen plánovat, ale i uskutečňovat.

Zatímco na jarní celostátní setkání jsme čekali o dva roky déle, podzimní celostátní setkání proběhlo v původně plánovaném termínu. Doufám, že jste si obě setkání užili a společně se mnou se těšíte, jaké bude to příští.

Zatímco v minulém roce jsme finále Logické olympiády nemohli uspořádat, podařilo se nám to letos bohatě vynahradiť a finále se konala dvě. Jedno v náhradním termínu v dubnu a letošní v řádném termínu koncem listopadu. S Logickou olympiádou jsme se vrátili do běžného provozu a podařilo se nám zaujmout opět více zájemců – počet účastníků se sice zastavil kousek pod hranicí 100 tisíc, ale i tak je 94 657 soutěžících novým rekordem a velkou výzvou pro roky následující.

Za krátkou dobu bude tento rok už jen hezkou vzpomínkou, a tak mi dovoluťe popřát vám příjemné prožití konce roku, pohodu Vánoc a klidný vstup do roku příštího.

Martin Sedláček
martin.sedlacek@mensa.cz
+420 602392662

Časopis Mensy ČR „Mensa“ je dvouměsíčník. Číslo **6/2022** (prosinec-leden), ročník XXX, vychází 15. prosince 2022 v nákladu 5900 výtisků. **Uzávěrka únorového čísla je 1. ledna 2023.**

Časopis připravuje redakce časopisu Mensa, zveřejnění a nezveřejnění příspěvků podléhá schválení redakční radou. **Příspěvky, připomínky a dotazy prosím zasílejte na adresu redakce@mensa.cz.** Redakce si vyhrazuje právo články v případě potřeby upravit nebo zkrátit.

Články v časopise představují díla, názory, myšlenky nebo nabídky jednotlivých autorů a nemusejí vyjadřovat postoje jiných mensanů ani orgánů Mensy ČR, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah tohoto časopisu může být volně přebírán všemi ostatními publikacemi Mensy za předpokladu uvedení zdroje, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah publikovaný na casopis.mensa.cz je šířen pod licencí Creative Commons.

Aktuální číslo časopisu je k dispozici v elektronické podobě na webu www.mensa.cz. Archiv všech čísel, včetně časopisů Mensy International, naleznete na intranetu Mensy intranet.mensa.cz. Časopis je zaslán všem členům Mensy ČR, nečlenové si jej mohou předplatit za 250 Kč ročně. Změny adresy a dotazy na předplatné prosím zasílejte na adresu sekretarka@mensa.cz.

Vydavatel: Mensa ČR, Španielova 1111, 163 00 Praha 6; **Tisk:** Typos, tiskařské závody, s.r.o., Podnikatelská 1160/14, 320 53 Plzeň; **Grafika:** Ateliér Falátek, s.r.o., Prokopova 2219/19, Jižní Předměstí, 301 00 Plzeň; **ISSN** 1211-8877; Evidence periodického tisku MK ČR E 22252; © Mensa České republiky, 2021; Printed in the Czech Republic.

Na tomto čísle se podíleli: Iva Berčíková, Radka Cábová, Petr Čavojský, Zdeněk Falář, Marcela Fatrová, Lenka Filová, Laďa Frankl, Tereza Cimburková, Martina Hladíková, Petra Holubová, Lydia Jasenská, Lucie Jirků, Václav Kořínek, Zuzana Kořínková, Hana Kotinová, HOnza Koudelka, Marta Kubánková, Tomáš Kubeš, Eliška Anna Kubičková, Vladimír Kutálek, Vladka Laštůvková, Jakub Malý, Vladimír Marček, Petr Mazal, Lucie Měchurová, Kristýna Mothejzliková, Tomáš Nováček, Lucie Palivcová, Zuzana Poláková, Romana Poloprutská, Milada Pytelová, Jiří Rak, Martin Sedláček, Jana Soukupová, Zuzana Šimková, Vít Švachouček, Viktorie Švorcová, Pavel Terber, Jana Tillová, Pavel Vlašánek, Stanislav Wolf, Soňa Zbytowska, Marek Zdražil.

| 2-3 |

Slovo předsedy

Editorial

| 4 |

Krátce z Rady Mensy

| 5 |

Čestné uznání 2023 – zahájení nominací

| 6 |

Upgrade intranetu

| 7 |

Z Mensa gymnázia: Talent základek

| 8 |

Logická olympiáda 2022

| 14 |

Exkurze KND Delfíni do cukrovary

| 15 |

Mensa aktivity na MŠ Adamusova

Vážení čtenáři,

vítám vás u prosincového čísla časopisu.

Tentokrát v něm najdete reportáže z krajských kol a finále Logické olympiády, reakce na řadu uskutečněných akcí včetně celostátního setkání v Hluboké nad Vltavou, článek o Arthuru C. Clarkovi, informace o tom, jak pokračuje práce na úpravách mensovního intranetu, a také něžnou připomínku, že členské příspěvky na další rok je potřeba uhradit do konce února.

Nepřehlédněte také výzvu k zasílání nominací na Čestné uznání 2023 – je možné posílat je do 25. 12. na cestne.uznani@mensa.cz.

Máte také možnost zapojit se jako dobrovolné testovací subjekty do přípravy nového IQ testu pro dospělé, který Mensa ČR vyvíjí – více informací najdete na mensa.click/ua.

Přeji vám příjemné čtení a úspěšný vstup do nového roku.

Zuzana Kořínková
zuzana.korinkova@mensa.cz
+420 776 288 979

| 16 |

Mensantrop: Arthur C. Clarke

| 20 |

Mensa a inteligence v médiích

| 21 |

Noví členové

| 22 |

Kalendář akcí

| 23 |

Reakce na akce

| 30 |

Zahraníčí

| 32 |

Tvorba mensanů

| 34 |

Polovičatá ochrana spotřebitele

| 35 |

Adresář

Obsah

Krátce z Rady Mensy

Petr Mazal

Další zasedání Rady Mensy ČR proběhlo dne 10. září v Praze v CIIRC.

Tradičně jsme začínali ekonomikou. Doklady se daří zpracovávat téměř průběžně, Rada schválila novou revizi směrnice pro evidenci majetku i směrnici o oběhu a přezkušování účetních dokladů a směrnici pro poskytování náhrad při pracovních cestách.

Komise pro testování podala informace o stavu příprav nového IQ testu pro dospělé, probíhá kalibrace a příprava ke standardizaci. Rada schválila revidovaná pravidla pro místní skupiny, schválila i pravidla pro projekty. Byl prodiskutován i návrh pro konverzi klubů nadaných dětí ze SIGŮ na projekt.

Pracovní skupina k Čestnému uznání připravila návrh změny pravidel a mechanismus předvýběru kandidátů. Byli jsme informováni i o proběhlých a plánovaných mensovních akcích.

Kompletní zápis z jednání je jako vždy publikován na intranetu Mensy ČR.

Další jednání RM se uskuteční dne 10. prosince v Prostějově.

**Zápisy ze zasedání
Rady Mensy ČR**
na intranet.mensa.cz
pod záložkou
Dokumenty Mensy – Zápisy z RM

Uzávěrky časopisu 2023

redakce

Uzávěrky časopisu Mensy budou i v roce 2023 vždy první neděli lichého měsíce.

1. ledna
5. března
7. května
2. července
3. září
5. listopadu

Zuzana Poláková, sekretarka@mensa.cz

Členské příspěvky na rok 2023

Ráda bych poděkovala všem členům, kteří již zaplatili své členské příspěvky na příští rok.

Mensa ČR stejně jako v minulých letech připravila dárek pro každého člena či členku, kteří zaplatí členské příspěvky včas, tj. do konce února 2023. Každý takovýto člen získá opět poukaz na testování IQ zdarma. Díky tomuto poukazu budete moci pozvat na testování osobu dle vlastního výběru – například partnera, kamaráda, rodiče, dítě, kolegu nebo třeba šéfa. Poukaz platí pro dospělé, studenty nebo děti ve věku od 5 let. Poukaz si vygenerujete do konce března v intranetu, v levém sloupečku menu je to volba „členové/výhody“.

Časopis má každý člen předplacený v rámci svého příspěvku. Je možné explicitně požádat o nezasílání tištěného časopisu Mensy, nemá to však vliv na výši členských příspěvků.

Zlaté roční členství

Zlaté roční členství je určeno pro ty z vás, kteří chtějí aktivně podpořit Mensu a její projekty především v oblasti nadaných dětí. Jako zlatého člena vás uvedeme v seznamu partnerů Mensy, získáte pamětní odznáček jako poděkování, 100 ks mensovních vizitek zdarma a dvě vstupenky na valnou hromadu. Zlaté členství platí jako roční rodinný členský příspěvek a v případě nových členů i jako zápisné. Toto členství může být též netradičním dárkem.

Celkem 119000 Kč z příspěvků zlatých členů v roce 2022 využila Mensa k financování Logické olympiády na realizaci finále soutěže, a to především na nákup cen pro vítěze soutěže. Rádi bychom srdečně poděkovali následujícím členům – Ing. Michal Augustin, Ing. Josef Bednařík, Michal Budka, Zbyněk Činčera, Mgr. Karel Hart, Ing. Miroslav Kolc, Ing. Hana Kotinová, Ing. Michaela Kovářová, Ing. Jan Kracík, RNDr. Zlata Kubů, Mgr. Jiřina Mikulášková, Ing. Vladimír Levinský, Ph.D., Jiří Martínek, Ing. Richard Pavlica, RNDr. Vladimír Příbramský, Ing. Martin Scholz, MUDr. Miloslav Skřivánek, Daniel Smolík, Drahomír Šachta, Ing. Ondřej Švík, Pavel Tempír, MUDr. Jana Trčková, Ing. René Vápeník, Ing. Evžen Varadinec, Zuzana Virtová, Ing. Luděk Zákravský za jejich příspěvek.

Dar Mense spojený s doživotním členstvím

Pokud je pro vás poslání Mensy opravdu důležité, můžete se stát členy na celý život. Získáte tak zvláštní místo v naší historii, a především dáte Mense ČR možnost výrazně investovat do budoucnosti a rozvoje nadaných dětí. Doživotní členství nabízí stejné výhody jako zlaté členství, avšak platí pouze jako členský příspěvek pro jednu osobu, případně pro nezletilé děti v rodině.

Veškeré vaše dotazy rádi zodpovíme na sekretarka@mensa.cz

Kdy a kolik?

Splatnost členských příspěvků je nejpozději **28. února 2023**. Výbornou zprávou pro všechny členy je, že na rozdíl od všech ostatních výdajů zůstává výše ročních členských příspěvků stejná jako minulý rok:

- 350 Kč** snížený členský příspěvek pro členy Dětské Mensy, studenty do 26 let a seniory; zahrnuje předplatné časopisu
- 500 Kč** dva sourozenci do 26 let; zahrnuje jedno předplatné časopisu (za každé další dítě/studenta v rodině činí příspěvek 150 Kč)
- 700 Kč** základní členský příspěvek pro dospělého; zahrnuje předplatné časopisu
- 850 Kč** dospělý + dítě/student do 26 let; zahrnuje jedno předplatné časopisu
- 900 Kč** rodinný členský příspěvek; zahrnuje jedno předplatné časopisu (členové v přímé příbuzenské linii, sourozenci a manželé (popř. registrovaní partneři), kteří bydlí na stejné adrese)
- 5 000 Kč** zlaté roční členství

100 000 Kč dar Mense spojený s doživotním členstvím

Na pozdní úhradu členských příspěvků se vztahuje administrativní poplatek ve výši 100 Kč. Týká se plateb na rok 2023 od stávajících členů, které přijdou na účet Mensy od 1. 3. 2023 do 31. 12. 2023.

Jak zaplatit?

Nejsnáze zaplatíte bezhotovostním převodem na účet Mensy

Číslo účtu: 2801689708/2010

Variabilní symbol (VS): vaše členské číslo

Jako variabilní symbol platby používejte prosím své **členské číslo**, najdete ho na členském průkazu, případně na igelitovém přebalu časopisu. Pokud číslo neznáte, napište na sekretarka@mensa.cz, rádi vám ho vyhledáme. Členové Dětské Mensy

použijí jako VS jen číslo bez „DM“. Rodiny, které platí rodinný členský příspěvek, dají do VS jedno z členských čísel a ostatní členská čísla uvedou do poznámky.

Příspěvek je také možné zaplatit v hotovosti v kanceláři Mensy ČR nebo po domluvě na některé z akcí, složenkou či platební kartou. Platební brána je dostupná po přihlášení do intranetu nebo na payments.mensa.cz. Z platby kartou ovšem platí Mensa ČR relativně vysoký transakční poplatek, proto prosím tuto možnost použijte, jen pokud nemůžete platit převodem na účet.

Čestné uznání 2023

Petr Mazal, Jiří Rak

Již v roce 2009 bylo v souladu se stanovami Mensy České republiky rozhodnuto tehdejší Radou Mensy vyhledávat pozoruhodné duševní počiny, oceňovat skvělá celoživotní díla anebo jednotlivé převratné myšlenky v jakékoliv oblasti lidské činnosti, upozorňovat na ně a veřejně je vyzdvihovat. V loňském roce přijala Rada Mensy rozhodnutí nadále v této aktivitě pokračovat. Letos nás tedy čeká již čtrnáctý ročník Čestného uznání. Členové budou opět moci zasílat návrhy na ocenění touto mensovní cenou pro osobnosti z různých oblastí společenského života, vědy i kultury. V závěru se na valné hromadě Mensy ČR dozvíme, která osobnost získala v hlasování největší podporu a bude držitelem tohoto ocenění pro rok 2023.

Od samého počátku se Čestnému uznání věnovala Zuzana Šimková, té patří obrovské díky za skvělou realizaci tohoto projektu.

Připomeňme, že držitelem Čestného uznání pro rok 2022 se stal **prof. PhDr. Martin Hilský, CSc., dr.h.c., MBE**, profesor emeritus anglické literatury, překladatel, shakespearolog, držitel mnoha ocenění za literární práci. Ostatními nominovanými byli (v abecedním pořadí):

- **prof. MUDr. Vladimír Beneš, DrSc.**, český lékař, specializací neurochirurg, v letech 1997–2020 přednosta Neurochirurgické kliniky Ústřední vojenské nemocnice v Praze a 1. LF UK,

- **prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D.**, lékařka a vysokoškolská pedagožka, profesorka histologie a embryologie, rektorka Univerzity Karlovy jako první žena v této funkci od založení univerzity,

- **prof. MUDr. Julius Špičák, CSc.**, gastroenterolog, přednosta Kliniky hepatogastroenterologie Transplant centra Institutu klinické a experimentální medicíny v Praze, člen odborných společností, držitel ocenění za odborné publikace,

- **prof. MUDr. Josef Zámečník, Ph.D.**, vědec a vysokoškolský pedagog v oboru patologie se specializací na neuropatologii, přednosta Ústavu patologie a molekulární medicíny UK 2. LF.

Pravidla pro udělování Čestného uznání byla nedávno revidována, aby více odpovídala jeho prestiži a významu. Nově byly upraveny časové harmonogramy, nově byla zřízena i pracovní komise pro výběr nominovaných, která by měla návrhy členů analyzovat a připravit podklady pro finální výběr nominovaných Radou Mensy. Již dříve byla doplněna možnost hlasovat pro možnost

„V daném roce nechci Čestné uznání udělit“, čímž mohou členové lépe vyjádřit svůj názor a eliminovat případný nevhodný výběr nominovaných. Pokud tuto zápornou možnost zvolí nejvíce hlasujících, nebude Čestné uznání v daném roce uděleno.

V souladu s připraveným harmonogramem bude tedy od konce listopadu **do 25. 12. čas pro zasílání návrhů na osobnosti, které by mohly být nominovány na Čestné uznání.**

Návrh by měl obsahovat i zdůvodnění nominace (vědecký či jiný počín atd.), případně včetně profilu či dalších informací o navrhované osobnosti (zejména v případě osobností, které nejsou veřejně známé). **Své návrhy prosím zasílejte na adresu cestne.uznani@mensa.cz.**

Navrhovány mohou být osobnosti s českým státním občanstvím nebo narozené v České republice nebo trvale žijící v České republice. Osobnosti, jejichž význam pro společnost je natolik výrazný, že vylučuje jakoukoliv pochybnost o jejich vysoké inteligenci. Navrhovány mohou být i osoby již zemřelé, pokud od data úmrtí neuplynulo více než deset let.

Detailní pravidla včetně časového harmonogramu naleznete na intranetu Mensy v sekci Dokumenty – Čestné uznání.

INZERCE

Potřebujeme vaše mozky!

Vytváříme nový vstupní mensovní IQ test a potřebujeme vaši pomoc.

Víc informací naleznete na mensa.click/u4.

Tomáš Kubeš Upgrade intranetu

Ve dnech 24. a 25. října byl proveden upgrade intranetu Mensy na PHP 7; doposud jsme používali zastaralou verzi 5. Jednalo se o velmi důležitý krok, díky němuž byl konečně odhozen poslední velký technologický okov, který intranet poutal k zastaralým technologiím a značně tak komplikoval jakýkoliv další rozvoj i každodenní údržbu.

Prakticky jsme však odmazali pouze menší část technologického dluhu, protože i když intranet nyní běží na novější verzi PHP, jeho kód zatím stále vychází z principů a postupů poplatných době jeho vzniku mezi lety 2000 až 2005.

Hlavní práci na aktualizaci odvedl Pepa Kunhart, který většinu tohoto roku upravoval kód intranetu tak, aby byl s novou verzí PHP kompatibilní (primárně práce s databází). Na migraci se dále podíleli Martin Sedláček (aktualizace serveru), Honza Koudelka, Jiří Šmach a Tomáš Kubeš (řešení problémů po migraci), Zuzana Poláková (testování) a Tomáš Macholda (příprava testovacího prostředí).

Protože se jednalo o větší upgrade, došlo mezi 24. a 25. října k určitým výpadkům funkčnosti, zejména nemožnosti se přihlásit na akce. Důvodem byla chyba při přípravě testovacího prostředí, kvůli které

nebyly některé nekompatibility odhaleny dopředu. Za tyto problémy se omlouváme.

Prosím, pomozte nám s dalším rozvojem intranetu:

- napište na intranet@mensa.cz,

- přihlaste se do konference Rozvoj intranetu na adrese mensa.click/j6,

- navštivte večery programátorů každé druhé a čtvrté úterý v měsíci od 19:00 v kanceláři Mensy nebo online. V roce 2023 budou 10. 1., 24. 1., 14. 2., 28. 2., atd.

Co nás čeká

Na večerech programátorů bychom v první půli roku 2023 chtěli, kromě pravidelné údržby, probírat a navrhnout architekturu nové verze intranetu (viz níže).

Tomáš Kubeš Nový Intranet

V první polovině roku 2023 bychom se chtěli intenzivněji pustit do přípravy nového intranetu Mensy. Práce bude probíhat ve třech etapách:

1. sběr a vyhodnocení uživatelských požadavků,
2. výběr vhodné architektury,
3. implementace.

První 2 etapy bychom rádi zvládli během roku 2023 a samotnou implementaci pak v letech 2023 a 2024.

Při sběru požadavků bychom chtěli začít na čistém papíře (bez zatížení tím, na co jsme zvyklí) a následně vyhodnotit, jaká uživatelská funkcionální intranetu je pro chod Mensy nejdůležitější.

Dalším krokem by mělo být posouzení, zdali některou z požadovaných funkcí nelze spolehlivě a dlouhodobě zajistit pomocí softwaru třetích stran, který máme nebo který můžeme koupit.

Jako příklad mohu uvést e-mailové skupiny, které používáme k rozesílání zpráv, komunikaci místních skupin a komunikaci SIGů. Jedná se o jednu z klíčových funkcí, na které současný život Mensy ČR stojí. Na druhou stranu v podstatě identickou funkcionalitu nabízí Google Groups, které máme k dispozici v rámci Mensovního Google Workspace. S ohledem na to, že rozesílání mailů je problematická komponenta vyžadující neustálou údržbu, může být spolehlivějším a dlouhodobějším řešením postavit vlastní uživatelské rozhraní nad Google Groups, které umožní snadnou správu a přihlášení se do skupin přímo z intranetu i lidem bez mensovního e-mailu, a technické řešení rozesílání nechat odborníkům z Googlu.

Nový intranet proto může být kombinací více systémů, které budou z uživatelského hlediska sjednocené. Historie napříč Mensami ukazuje, že údržba vlastních rozsáhlých řešení je složitá a dlouhodobě téměř neudržitelná. I když řešení složené z více systémů nemusí být uživatelsky ideální,

z dlouhodobého hlediska je pro uživatele mnohem výhodnější mít více systémů, které se vyvíjejí a jsou aktuální a moderní, než jeden konzistentní monolitický systém, který nedokáže držet krok s dobou.

Jak se zapojit?

1. Prosím, zamyslete se, jaká funkčnost intranetu by pro vás byla nejdůležitější. Své náměty můžete napsat do SIGu Rozvoj intranetu (sig-intranet@mensa.cz, pozor je třeba se do konference nejprve přihlásit) a nebo diskutovat na některém z tematických workshopů, které by se měly během roku 2023 objevit v rámci celostátního setkání, valné hromady a jiných akcí.
2. Zapojit se do večerů programátorů jako dobrovolník, který může s implementací pomoci. Přihlaste se do konference SIGu Rozvoj intranetu sig-intranet@mensa.cz, do které posíláme pravidelné pozvánky, nebo napište na intranet@mensa.cz.

— INZERCE —

FERIA BOHEMIA

Chcete dobýt nové trhy?
Vydejte se s námi na španělské veletrhy!

www.spanelske-veletrhy.cz
feriaboheemia@feriaboheemia.com

Nadané dítě?
Adhd?
Pas?

TheraPlay CZ

Dětská psychologická poradna

PoweredBy, spol. s r. o.

Provoz internetových služeb pro Mensu ČR a její členy
zajišťuje společnost
PoweredBy, spol. s r. o.

Informujte se na e-mailu
info@poweredby.cz,
jak můžeme pomoci i Vám.
Tel.: +420 775 25 96 33

MENSA
GYMNÁZIUM

Z Mensa gymnázia: Talent základek 2022

Marcela Fatrová, zástupkyně ředitele; foto: archiv školy

Ve čtvrtek 3. listopadu se konala na Mensa gymnáziu soutěž Talent základek. Na soutěž přišlo 61 dětí z 5. tříd ZŠ z Prahy 5, 6, 13 a 17, které se umístily na vysokých příčkách v základním kole Logické olympiády. Soutěžilo se ve všeobecném přehledu, kde byly otázky týkající se matematiky, zeměpisu, dějepisu, literatury, filmu, přírodopisu, občanské výchovy atd. V rámci všeobecného přehledu si všichni vyzkoušeli práci s hlasovacím zařízením Active Expression.

Ve druhé části testu měly děti prokázat, co všechno vědí o své městské části. Letos se ukázalo, že se děti na tuto část připravují čím dál lépe, takže si obstojně poradily s otázkami typu kde mají ve svém okolí nejbližší sportoviště, koupaliště nebo nemocnici či jaké noviny městská část vydává a které známé osobnosti bydlí v jejich okolí. Naší snahou kromě jiného bylo, aby se díky této soutěži začaly o dění ve své městské části více zajímat a aby věděly, kde mohou nedaleko od svého bydliště aktivně trávit volný čas.

Záštitu nad soutěží pro svoji městskou část převzali starostka Prahy 17 Alena Kopejtková, starosta Prahy 13 David Vodrážka, starostka Prahy 5 Renáta Zajíčková a dnes již bývalý starosta Prahy 6 Ondřej Kolář, za což jim patří

naš dík. Dva zástupci městské části Praha 17 se také zúčastnili předávání cen, a to sama paní starostka Mgr. Alena Kopejtková a pan místostarosta Martin Marek.

Po sečtení bodů za obě části soutěže byly vyhlášeny výsledky a předány odměny. Vzhledem k tomu, že se nám sešlo hodně kvalitních a hodnotných cen, odměnili jsme děti v každé městské části na prvních 6 místech. Kromě toho ale nikdo ze soutěžících neodešel s prázdnou – všichni účastníci soutěže dostali poukaz na testování IQ od Mensy ČR a tašku s upomínkovými a reklamními předměty od sponzorů a školy – bločky, propisky, odznaky apod.

Ceny do soutěže věnovali tito sponzoři: Fraus, Presco group, Funpark Žirafa, Cemex (v zastoupení paní Terezy Kejly), Toboga, IQlandia, ikiosek.cz a Mensa ČR, další drobné upomínkové předměty věnovala škola. Děkujeme také rodičům našich studentů za sponzorský dar nebo jeho zprostředkování, především paní Smílkové, panu Prokopovi, paní Kejle, paní Cimburkové a paní Riedlové.

Všem soutěžícím děkujeme za účast a výhercům samozřejmě srdečně

gratulujeme. A pro budoucí pátky, kteří by se chtěli naší soutěže zúčastnit v příštím roce, máme vzkaz – nezapomeňte se příští rok včas zaregistrovat do Logické olympiády!

INZERCE

Novinka

DĚSÍK a

Navštiv Vilí zahradu a posbírejte všechny magické artefakty.

1 - 5 hráčů

20 minut

6 - 99 let

Znáte také Děsík a Kouzelný les?

Pronikněte do světa logiky
a šifer na www.desik.cz

Slevový kód pro
obě hry:
Mensa15

LOGICKÁ 2022 OLYMPIÁDA

Finále

Lucie Měchurová, koordinátorka LO; foto: Tomáš Poláček, Zdeněk Falář

V pondělí 28. listopadu se v Poslanecké sněmovně sešlo 195 finalistů Logické olympiády, aby poměřili své schopnosti ve finále 15. ročníku této soutěže. Vítězi jednotlivých kategorií se stali Jan Rumánek ze ZŠ Donovalská, Praha 4, Petr Karlík z Gymnázia Voděradská, Praha 10, a Ondřej Chmelík z Církevního gymnázia v Plzni. Logickou olympiádu podpořili generální partneři škola Open Gate a Nadace The Kellner Family Foundation, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, AV Media, Albi, Asociace za lepší ICT řešení a řada dalších partnerů včetně krajů a měst.

Během letošního roku jsme již podruhé mohli být svědky finále unikátního projektu české Mensy – Logické olympiády. Tentokrát soutěž nebyla ovlivněna žádnými nepříznivými okolnostmi a tak se finále 15. ročníku Logické olympiády 2022 konalo podle nastaveného harmonogramu poslední pondělí v listopadu.

Finále hostily prostory Poslanecké sněmovny, záštitu nad soutěží převzala předsedkyně Poslanecké sněmovny paní Markéta Pekarová Adamová. Ta přivítala všechny soutěžící a na úvod mimo jiné uvedla: „Říká se, že logika je anatomíí kritického myšlení. A kritické myšlení je pro orientaci v dnešním mimořádně složitém světě naprosto zásadní. Každý den jsme zaplavováni bezpočtem nejrůznějších informací. Schopnost kritického rozlišení těch relevantních od irrelevantních představuje pomyslnou hranici mezi úspěšnými a neúspěšnými mezi námi. Tříbením logického uvažování na akci, jako je právě Logická olympiáda, tedy investujeme do schopností, které jsou na pracovním trhu velmi vysoce ceněné.“

Finále v Poslanecké sněmovně probíhalo v prvních čtyřech ročnících a jsme velmi rádi, že jsme se do těchto prostor mohli opět vrátit. Pro děti tak byl finálový den nejen soutěžním, ale i kulturním zážitkem z prostředí, do kterého se možná někteří v budoucnu vrátí. Kdo ví?

Do letošního rekordního ročníku se registrovalo 94 657 dětí a studentů z 3 751 škol z celé České republiky. Ze základního kola do krajských kol jich postoupilo 2 100, z nichž 195 nejlepších čekalo právě celorepublikové finále. Žáci a studenti měli během finálového dne možnost vyzkoušet si různé logické úlohy – kromě psaného a promítaného testu, se kterým měli již zkušenost z kol krajských, je čekaly další tři moduly úloh, které byly pro ně zcela nové a věříme, že velmi zajímavé.

Nejlépe si s nimi v kategorii A (3.–5. třída) poradil Jan Rumánek ze ZŠ Donovalská v Praze 4, v kategorii B (6.–9. třída a odpovídající ročníky osmiletých gymnázií) Petr Karlík z Gymnázia Voděradská v Praze 10 a v kategorii C (střední škola) se nejlépe dařilo Ondřeji Chmelíkovi z Církevního

gymnázia v Plzni. Všichni již mají se soutěží zkušenosti – Jan Rumánek se stal v loňském ročníku nejmladším vítězem krajského kola v kategorii A, když jako žák třetí třídy vyhrál v Praze, Petr Karlík byl v kategorii B v loňském ročníku celkově pátý a Ondřej Chmelíkovi se z loňské stříbrné příčky podařilo letos dosáhnout na zlatou.

Nicméně velké ocenění si zaslouží všichni účastníci finále, protože i jen samotná účast je obrovským úspěchem. Všichni věříme, že díky této soutěži se stále daří objevovat nadané děti, s nimiž můžeme dále pracovat a rozvíjet je. Právě objevování skrytých talentů je jedním z poslání Logické olympiády, vzhledem k tomu, že se nejedná o soutěž naučených znalostí, ale o schopnost samostatného logického uvažování a hledání řešení neznámých úloh.

Jsme velmi rádi, že se soutěž, která byla před patnácti lety pouze regionálním kláním rozrostla do celosvětově největšího mensovního projektu pro děti a mládež. Zapojuje se do ní stále více nových účastníků, v některých školách se přihlašují i celé třídy a z toho máme obrovskou radost.

Závěrem bych ráda poděkovala všem dětem, studentům, učitelům a rodičům, kteří pomohli k tomu, že se základního kola zúčastnil tak rekordní počet soutěžících. Dále všem našim dobrovolníkům, jejichž počet je zhruba 300 a kteří pomohli při organizaci krajských kol i finále. A v neposlední řadě děkuji celému týmu, který tvořil úlohy, komunikoval s učiteli, rodiči i soutěžícími, řídil hladký průběh soutěže, krajských kol i finále. Jsem velmi ráda, že jsem i přes počáteční obavy roli koordinátorky Logické olympiády převzala – i přes veškeré náročné momenty se soutěž dle mého názoru podařila na 100 %. Těším se na další již 16. ročník, do kterého se účastníci mohou začít registrovat od 1. září 2023. A jsem zvědavá, zda tentokrát pokoříme hranici 100 tisíc účastníků. :-)

Pořadí 1.-3. místo:

Kategorie A

1. **Jan Rumánek**
ZŠ Donovalská 1684, Praha 4
2. **Pavel Repaň**
ZŠ a MŠ Opavská 350, Velká Polom
3. **Julie Mrštáková**
ZŠ Slovan, Kroměříž

Kategorie B

1. **Petr Karlík**
Gymnázium Voděradská 2, Praha 10
2. **Jakub Čapka**
Gymnázium Jana Keplera, Praha 6
3. **Tomáš Lapka**
Gymnázium Zlín – Lesní čtvrť, Zlín

Kategorie C

1. **Ondřej Chmelík**
Církevní gymnázium Plzeň
2. **Martin Kosprd**
Gymnázium Štáflova 2063, Havlíčkův Brod
3. **Mikuláš Jandík**
Gymnázium Christiana Dopplera, Praha 5

Děkujeme všem partnerům soutěže:

Open Gate School

The Kellner Family Foundation

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ASOCIACE
ZA LEPŠÍ ICT ŘEŠENÍ

Zlatí členové
Mensy

| Abaku | BESIP | Bosh | CYBERSALES A.S. | České Budějovice | EPSON Česká republika | Fakulta informatiky a managementu, Univerzita Hradec Králové | Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích | Knihkupectví Dobrovský | Nadace Jihočeské naděje | Pardubický kraj | Puzzle-prodej.cz | Sady Starý Lískovec | Sportovně relaxační areál Hluboká nad Vltavou | Techmania Science Center | Teplárna České Budějovice | Tomovy hry | Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně - Fakulta aplikované informatiky | Ústí nad Labem | Zlín | Západočeská univerzita v Plzni |

Mediální partneři:

PRÁVO

Novinky.cz

Krajské kolo LO v Praze

Lucie Měchurová

Krajské kolo Logické olympiády proběhlo v Praze v prostorách Mensa gymnázia. Kategorii A vyhrál Jan Rumánek ze ZŠ Donovalská, Praha 4; kategorii B Jakub Čapka a kategorii C Matěj Čapka – oba z Gymnázia Jana Keplera v Praze 6.

LO na jihu Čech

Lucie Palivcová

V pátek 4. listopadu se v Českých Budějovicích v krásném prostředí Kruhového sálu jihočeského zastupitelstva utkalo celkem 120 nejlepších žáků a studentů jihočeských základních a středních škol o postup do finále Logické olympiády. V kategorii A zvítězil Samuel Fojtů ze ZŠ Tábor, v kategorii B první místo získal Matěj Kovačik ze ZŠ O. Nedbala a v kategorii C tentokrát zabodovala děvčata – pomyslné zlato získala Jiřina Filipová z Gymnázia Jirovcova z Českých Budějovic.

Všichni vítězové si odnesli hodnotné ceny – společenské hry, drobnou elektroniku, knihy a spoustu dalších drobnějších cen. Ale ani ostatní účastníci neodcházeli s prázdnou.

Kromě malého občerstvení, kterým se mohl každý se soutěžících posilnit přímo na místě, obdrželi všichni i několik drobností (sportovní batůžky, tašky, reflexní pásky, propisky, klíčenky a spoustu dalších), abychom ocenili i jejich snažení.

Za všechny dary i finanční podporu děkujeme našim partnerům, mezi které letos patří Jihočeský kraj, Jihočeské naděje, Město České Budějovice, Jihočeské muzeum, Besip, Teplárna České Budějovice, a.s., Sportovně relaxační areál Hluboká nad Vltavou, Robert Bosch, spol. s r. o. a Knihkupectví Dobrovský, České Budějovice. Všem partnerům ještě jednou velice děkujeme a věříme, že nám zachovají svoji přízeň i do dalších ročníků naší soutěže.

Vítězům ještě jednou gratulujeme a doufáme, že zabodují i v celorepublikovém kole. Držíme jim pěsti.

LO v Karlovarském kraji

Petr Čavojský

Krajské kolo Logické olympiády, pořádané místní skupinou Mensy ČR, se konalo v prostorách Krajské knihovny Karlovarského kraje.

Do krajského kola v každé kategorii postoupilo 44 nejspěšnějších řešitelů. Soutěžící zdolávali nejdříve tzv. otevřené úlohy, kdy se hodnotí správný postup řešení, a poté uzavřené úlohy, v nichž vybírali správnou odpověď z nabízených 5 možností. Zadání těchto úloh bylo promítáno na projekční plátno v poměrně krátkých časových intervalech, takže se soutěžící již nemohli vracet zpět k dořešení úkolu.

Pro nejlepších 20 řešitelů v každé kategorii byly připraveny krásné ceny – deskové hry, jako např. Osadníci z Katanu, Ubongo, Krycí jména, Desítka, Vysoké napětí a mnoho dalších.

Odměny pro soutěžící se podařilo získat díky sponzorům, kterými byli Karlovarský kraj, města Horní Slavkov, Sokolov a Karlovy Vary. Velké poděkování patří firmě ALBI za úžasné hry pro soutěžící.

V kategorii A zvítězil Roman Verby, Základní škola Karlovy Vary, Truhlářská 19, v kategorii B Dominik Novotný, První české gymnázium v Karlových Varech, a v kategorii C Samuel Janoch, Gymnázium a obchodní akademie, Mariánské Lázně. Do finále postoupili první 3 z každé kategorie.

Za skvělou připravenost žáků a studentů je potřeba poděkovat všem zapojeným školám. Především pak jejich ředitelům a učitelům,

kterí s dětmi pravidelně pracují a pomáhají rozvíjet jejich logické schopnosti. Díky těmto aktivitám, které každoročně zapojují více a více žáků a studentů do soutěže, se našemu – nejmenšímu – kraji podařilo získat 9 míst ve finále, které proběhne v prostorách Poslanecké sněmovny v Praze.

Za pomoc s pronájmem prostor pro soutěž děkují pracovníkům krajského úřadu. Záštitu nad soutěží převzala paní hejtmanka Karlovarského kraje Mgr. Jana Vildumetzová.

Moravskoslezský kraj

Vysočina

Královéhradecký kraj

Olomoucký kraj

Pardubický kraj

Liberecký kraj

Středočeský kraj

Zlínský kraj

Jihomoravský kraj

Plzeňský kraj

Ústecký kraj

Exkurze KND Delfíni z Hradce Králové do cukrovaru v Dobrovinci

Romana Poloprutská, vedoucí KND Delfíni, foto: archiv KND

Se spráteným KlubiQem z České Lípy jsme se tentokrát potkali (skoro) na půli cesty. Společně jsme absolvovali prohlídku cukrovaru během řepné kampaně a program zaměřený na pěstování cukrové řepy a výrobu cukru ve zdejších muzeích. Ano, v těch muzeích a v té Dobrovinci. Milovníci zajímavých drobníček z češtiny patrně vědí (nebo zapátrají) proč. A mohlo by je zaujmout i to, že jsme teď s Delfíny poučení, jaký je rozdíl mezi semeny a osivem či mezi setím a sázením. A nepřekvapí nás už ani to, že se cukr extrahuje z řízků... Jsme zřejmě slušnej oddíl. I tu maňáskovou řepu jsme úspěšně vytáhli. A tu dřevěnou naopak – slušně – nechali dál zdobit veřejné prostranství.

Více informací o našem klubu nadaných dětí najdete na [mensa.click/u3](https://dět.mensa.click/u3).

Mensa aktivity pro nejmenší děti na MŠ Adamusova

Radka Cáblová, Adriana Klímková, MŠ Adamusova, Ostrava-Hrabůvka, třída Hříbek, foto: archiv MŠ

**MŠ
SPOLUPRACUJÍCÍ
S MENSOU**

Naše MŠ spolupracuje s Mensou už několik let. Zapojujeme se do mnoha projektů, pořádáme olympiády, soutěže a pro děti vymýšlíme různé zajímavé a poučné aktivity. Preferujeme prožitkové učení a k jeho objevování, poznávání, experimentování využíváme např. lupy, mikroskopy, plastové kelímky s dvojitou lupou atd. Rádi používáme i digitální pomůcky: interaktivní tabule, počítače s dotykovou obrazovkou, tablety, robotické hračky apod.

Tento školní rok jsme do poznávání Mensy zapojili už i naše nejmenší. Máme ve třídě cca 3leté děti a už od začátku školního roku využíváme mnoho poučných vzdělávacích didaktických her, zkoušíme mnoho zajímavých aktivit i činností. Tento týden jsme si udělali ve třídě hezké odpoledne a pozvali k nám i rodiče. Nejdřív jsme je všechny seznámili s Mensou a ukázali naše hry i hračky, které s dětmi používáme – např. dřevěné vkládačky, puzzle, mozaiky, pexesa, výukové programy s interaktivní tužkou, didaktické a vzdělávací hry – např. Génius kid, Logikind, Učení se a zábava, Activity

set, technicko-konstruktivní stavebnice a mnohé další. Nabídka byla opravdu pestrá. Rodiče si pak mohli se svými dětmi pohrát a vše si vyzkoušet. Nezapomněli jsme ukázat ani digitální pomůcky. Na velkém PC s dotykovou obrazovkou si mohli s dětmi vyzkoušet výukové vzdělávací programy – procvičování barev, počítání, přiřazování, třídění apod. Rodiče velmi zaujala i naše nová „kamarádka“ robotická včelka Beebot, kterou se děti teprve učí ovládat a manipulovat, ale už teď si s ní procvičujeme počítání, barvy a nové pojmy. Odezva rodičů na Mensu byla opravdu úžasná. Rodiče byli příjemně překvapeni z vybavení a všech Mensa pomůcek, které v naší MŠ máme. Byli nadšeni z toho, že už i tak malé děti vedeme k takovým činnostem, aktivitám, využíváme všechny pomůcky a rozvíjíme u dětí rozumové schopnosti, jejich intelekt, nadání i talent.

Děti tyto aktivity, činnosti i hry velmi baví. Určitě v nich budeme i nadále pokračovat, rozvíjet je a rádi využívat.

Mensantrop: Ve prospěch lidstva

Díl šestnáctý:

Sir Arthur Charles Clarke

HOnza Koudelka

Výraz mensantrop jsem vymyslel jako označení člověka, který naplňuje hlavní poslání Mensy, využití inteligence ve prospěch celého lidstva, tím, že dělá něco prospěšného pro všechny, u čeho se bez inteligence neobejde.

V tomto díle jsem se rozhodl vám přiblížit spisovatele, futuristu a vědce, bez jehož nápadů by spousta z nás dnes málem ani netrefila z práce domů. Sám jsem na něj poprvé narazil ještě jako středoškolák, když v televizi vysílali jím uváděný seriál Svět tajemných sil, zabývající se paranormálními jevy a rozebírající je s důslednou vědeckou kritičností. Když jsem později končil střední školu, dostal jsem jeho knihu s názvem Návrat Rámy a naprosto jsem mu jako autorovi propadl.

na stacionární oběžné dráze Země přenést televizní signál na jakékoli místo na planetě. Geostacionární družice sice nebyly jeho nápadem, ale byl to on, kdo navrhl, že by mohly zprostředkovat přenos signálu.

Nápad na komunikační družice si Clarke bohužel nemohl patentovat, protože v Británii v té době pro podání patentu vyžadovali dva fungující exempláře vynálezu. V roce 1962, kdy se jeho myšlenka stala realitou, si nad tím povzdechl článkem „Jak jsem přišel o miliardu dolarů vynálezáním Telstaru ve volném čase“, nicméně v pozdějších letech v rozhovorech význam této ušlé příležitosti obvykle bagatelizoval slovy, že „patent je ve skutečnosti jen licence k žalobě.“

Zato jiná technická myšlenka mu vynesla stipendium na další studia, když v článku „Raketa a válka budoucnosti“ ještě za války popsal spojení rakety s jadernou hlavicí. Stipendium nepřišlo vniveč, Clarke v roce 1948 absolvoval z fyziky a aplikované matematiky na londýnské King's College s červeným diplomem. Ve stejném roce se stal profesionálním spisovatelem, když za povídku Rescue Party pro časopis Astounding Science-Fiction dostal od Johna Wooda Campbella zaplacenou 180 dolarů. Po ní v roce 1948 následovalo jeho první větší dílo Proti pádu noci, které později přepracoval ještě pod názvem Město a hvězdy.

Clarkovu knihu o průzkumu vesmíru z roku 1951 použil Werner von Braun k tomu, aby přesvědčil prezidenta Kennedyho, že je možné letět na Měsíc.

Clarke jako autor sci-fi

Asi druhou nejslavnější technickou myšlenkou Arthura C. Clarke je komunikačním satelitu je vesmírný výtah. Jde o koncepci konstrukce na nízké oběžné dráze země, která by byla s povrchem spojena pevnou konstrukcí a umožnila tak člověku dostat se na oběžnou dráhu „za cenu elektrické energie v hodnotě 100 dolarů.“ V rozhovoru s Rogerem Ebertem v roce 1997 na její připomínku reagoval s úsměvem, že „zpáteční jízdenka by ve skutečnosti vyšla na pouhých 10 dolarů, protože cestou zpátky bychom díky gravitaci získali většinu energie zpátky.“ Clarke v rozhovoru potvrdil, že myšlenku považuje stále za reálnou a že jednoho dne bychom mohli být schopni vesmírný výtah postavit, což by nám otevřelo dveře do vesmíru.

Myšlenku vesmírného výtahu Clarke detailně popsal ve své knize Rajske fontány, ke které ho inspirovalo prostředí Cejlonu (dnešní Srí Lanky). Tam se v roce 1956 přestěhoval –

Arthur C. Clarke ve svém domě v Kolombu na Srí Lance, 2006

Clarkovo mládí

Arthur C. Clarke se narodil 16. prosince 1917 v Somersetu v jihozápadní Anglii. Vyrůstal na farmě a jeho záliby přešly postupně od sbírání zkamenělin k pozorování hvězd, na které si postavil vlastní teleskop. Jeho největším zájmem se ale navždy stal přenos informací neboli komunikace. Ještě jako chlapec si postavil telefon, vynález Alexandra Grahama Bella a jeho asistenta Charlese S. Taintera z roku 1880, který přenášel zvuk pomocí měnící se intenzity světla. Ve stejné době ho zaujaly i fantastické povídky v časopisu

Amazing Stories dovezeném z Ameriky. Zájem pro vědu a techniku spolu s fantazií spolehlivě zažehly jiskru, z níž se později rozhořel jeden z největších talentů science fiction.

Před druhou světovou válkou musel Clarke z finančních důvodů ukončit studium a nastoupil jako účetní revizor na ministerstvo školství. Za války pak sloužil u RAF jako instruktor pro práci s radarem, kde byl zase jako doma – u přenosu signálu, tedy informací. Už v roce 1939 napsal článek o možnostech letu raketou na měsíc, na což v roce 1945 navázal článkem v časopisu Wireless World o tom, jak pomocí tří satelitů umístěných

Design panelu počítače HAL 9000 pro film
2001: Vesmírná odysea

původně za potápěním, strávil tam ale dalších 52 let až do své smrti.

Nejznámějším Clarkovým dílem je pak bezesporu 2001: Vesmírná odysea, která vyšla nejen jako kniha, ale i jako film, režírovaný Stanleyem Kubrickem. Nejde ale o film natočený podle knihy. Obě verze vznikaly současně a Kubrick i Clarke čerpali inspiraci jeden od druhého. Málo známou zajímavostí je, že inteligentní počítač HAL 9000, který je srdcem kosmické lodi a hraje v příběhu klíčovou roli, podle knižní verze vznikl až v roce 1997, zatímco filmová verze jeho vznik zasazuje do roku 1992.

Příběh následovaly ještě knihy 2010: Druhá vesmírná odysea, 2061: Třetí vesmírná odysea a 3001: Poslední vesmírná odysea. Běžně se uvádí, že knihy na sebe dějově navazují, ale Clarke v rozhovoru s Rogerem Ebertem prozradil, že se ve skutečnosti odehrávají v paralelních vesmírech. Pokud jste knihy četli, tohle myslím může být dobrý důvod je po letech znovu vytáhnout z knihovny...

Na otázku, jestli si dokáže představit vynález, který by byl natolik nebezpečný, že by se jeho autor rozhodl ho zatajit, Clarke odpověděl, že asi nejděsivějším vynálezem by byla časová sonda, o které napsal knihu Time Probe v roce 1967. Je to myšlenka technologie, která by dokázala zjistit cokoli z minulosti. Taková technologie by kompletně odstranila jakákoli tajemství, přinesla by stoprocentní transparentnost. Clarke si nebyl jist, jestli by lidstvo vůbec dokázalo objevení takové technologie přežít.

Je vskutku zajímavé, že tato kniha zřejmě nikdy nevyšla v českém překladu a zcela

chybí ve většině publikovaných Clarkových bibliografií.

Ty české, jako je web databazeknih.cz nebo cbdb.cz, uvádějí seznam 51 knih, na němž kromě „čtyřdílné trilogie“ zaujme jistě ještě série knih o Rámovi, záhadné obrovské mimozemské vesmírné lodi, která se najednou vynoří z vesmíru a prolétá naší sluneční soustavou bez jakékoli známky aktivity. Na první knihu Setkání s Rámou navazují další tři, jejichž spoluautorem je Gentry Lee, a pak ještě další dvě, které už Gentry Lee napsal bez Clarka.

Za svůj vůbec nejlepší román Clarke považoval The Songs of Distant Earth (Zpěv vzdálené Země). Ten sice nebyl zatím zfilmován, v roce 1994 ale inspiroval multiinstrumentalistu a skladatele Mika Oldfielda k vytvoření stejnojmenného hudebního alba, vydaného na CD-ROM spolu s předmluvou napsanou Arthurem C. Clarkem a futuristickými animacemi znázorňujícími některá fiktivní místa z knihy.

Clarke je považován za jednoho ze tří nejvýznamnějších autorů science fiction, spolu s Robertem Heinleinem a Isaacem Asimovem, někdejším dlouholetým místopředsedou Mensy International. Ten prohlásil, že „jedinými inteligentnějšími lidmi, které kdy potkal, jsou Carl Sagan a Marvin Minsky“, zatímco Arthura C. Clarka popsal jako jediného spisovatele, který ho znepokojoval. S jinými autory sci-fi se totiž při rozhovoru jako profesor biochemie snadno dostal na koně tak, že s těmi, co psali science fiction, obrátil řeč k čiré vědě, zatímco s vědeckými autory zase přešel k science fiction. S Clarkem ale tuto taktiku použít nemohl, protože vynikal v obou oborech.

Arthur C. Clarke při natáčení filmu 2001: Vesmírná odysea, 1965

Spousta nápadů, které Clarke ve svých knihách popsal, se ještě za jeho života dočkala realizace. I nám dobře známá síť webových stránek (World Wide Web) vznikla na základě inspirace jednou z jeho povídek. Přijdete na to, které?

Arthur C. Clarke byl technický optimista. Většina jeho příběhů směřuje k pozitivnímu rozvoji lidstva, úžasným objevům, společnému vědomí a podobným představám budoucnosti. Na možné hrozby technologického rozvoje ale také zcela nezapomínal. Například v esejí pro Asia Week Magazine přišel s novým termínem „cyberclysm“ a zamýšlel se nad problémem, kdo nám bude vyměňovat žárovky, až budeme všichni napojeni na nějaká zábavní zařízení. Kdo pak bude řídit Zemi?

Clarkovy předpovědi budoucnosti

Pro pořad BBC Horizon v roce 1964 Clarke mluvil o budoucnosti tak, že: „Jediné, čím si můžeme být o budoucnosti jisti, je, že bude absolutně fantastická... Přibližně za padesát let bude člověk z Tahiti nebo Bali schopen provozovat obchod stejně, jako kdyby byl v Londýně... Jednoho dne budou moci mozkoví chirurgové z Edinburgu operovat pacienta na Novém Zélandu... Nejinteligentnější obyvateli budoucího světa nebudou lidé, ani opice, budou to stroje, vzdálení potomci dnešních počítačů.“

V rozhovoru pro AT&T Monitor v roce 1976 popsal „ideální komunikační zařízení“ jako „přístroj s obrazovkou s vysokým rozlišením a klávesnicí umožňující posílat přátelům zprávy všeho druhu, spojit se s nimi prostřednictvím zvuku i obrazu a zobrazit si informace z celého světa vyfiltrované podle toho, o co konkrétně máme zájem, a ne podle toho, co redakce konkrétních novin považuje za vhodné nám sdělit.“ Nepřipomíná vám to něco?

Ve stejném rozhovoru předpovídal, že v budoucnosti budeme cestovat po potěšení,

Princ Claus Předává Arthuru C. Clarkovi ocenění Marconi International Fellowship Award 1982

zdroj: Rob Croes for Aneto, Wikimedia Commons

ne z nutnosti. Co by asi řekl na to, že největší krok k této změně nás donutila udělat pandemie koronaviru?

Zajímavý byl i jeho pohled na chytré hodinky. Již v roce 1976 se zamýšlel nad jejich výhodami a nevýhodami. Byl si jist, že doba, kdy bude možné prostřednictvím náramkových hodinek telefonovat, přijde velmi brzy, a uvědomoval si, že to velmi ovlivní celou společnost. Od negativního vlivu skutečnosti, že budeme k zastížení téměř kýmkoli, kdekoli a kdykoli, až k tomu, že tato dostupnost pomůže zachránit tisíce životů.

V rozhovoru s Rogerem Ebertem v roce 1997 odhadoval zdržení vývoje technologií jím předpovídaných v 2001: Versmírně odyssey zhruba na rok 2030 vlivem pozastaveného vesmírného programu. Původní plán NASA v době práce na knize mezi roky 1964 a 1968 byl poslat lidi na Mars v osmdesátých letech.

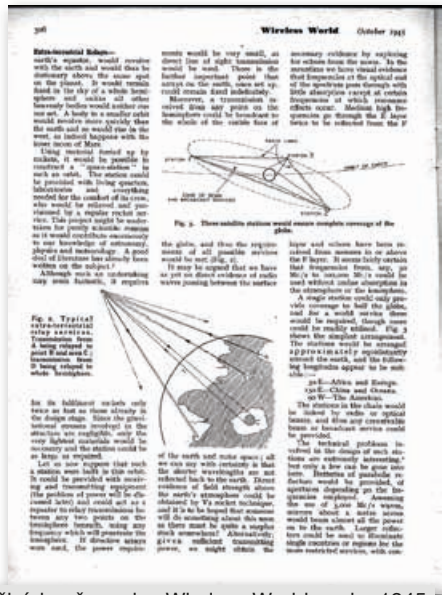
V devadesátých letech Clarke napsal, že „dinosauri vyhynuli, protože neměli vesmírný program.“ V rozhovoru pro magazín Discover v roce 1999 uvedl, že „nyní už víme, že komety a asteroidy změnilly historii, a brzy budeme mít technologii, abychom takové pohromy odvrátili.“ V tomtéž rozhovoru předpovídal, že přibližně v horizontu jednoho století budeme schopni dosáhnout 90 % rychlosti světla a „hvězdy nám nebudou o moc vzdálenější, než byli protinožci prvním mořeplavcům.“

Clarkova poslední léta

Posledních 20 let svého života strávil Clark na kolečkovém křesle. V roce 1962 byl navržen na Kalingovu cenu UNESCO za popularizaci vědy, v roce 1985 mu byl udělen titul velmistra sci-fi a v roce 2000 se dočkal rytířského titulu. Zemřel v dubnu 2008, krátce po svých devadesátých narozeninách.

Ve svých Reflexích ku příležitosti 90. narozenin Clarke oslavil 50 let vládami sponzorovaného výzkumu vesmíru a řekl, že nás čeká 50 let rozvoje komerčních letů, při kterých na oběžnou dráhu Země, k Měsíci a dále poletí tisíce lidí. Mobilní komunikace, která se rozvinula za pouhého čtvrt století, podle jeho slov „proměňuje lidstvo v jednu velkou štetějící rodinu. Přesto nám

zdroj: lakdika.org/clarke/1945www

Část Clarkova článku o komunikačních družicích v časopisu Wireless World z roku 1945

sama o sobě nestačí. Technologie nám pomáhá přenášet a šířit informace, ale k většímu vzájemnému porozumění mezi lidmi a národy potřebujeme také toleranci a soucit.“ Dvacáté století Clarke nazval nejbarbarštějším v lidské historii a doufal, že jsme se z něj dostatečně poučili a přeneseme se přes naše kmenové rozdíly a naučíme se opravdu chovat a jednat jako jedna velká rodina.

Clarke ve svém videu vyjevil tři „poslední přání“. Za prvé si přál osobně spatřit důkazy o existenci mimozemského života. Za druhé chtěl vidět lidstvo zbavit se závislosti na ropě a přejít na čisté zdroje energie. Jeho třetím přáním bylo nastolení trvalého míru na Srí Lance, kterou přijal za svůj domov a žil tam padesát let, z čehož polovinu byl svědkem občanské války, jež zemi rozdělovala.

Poslední, komu Clarke před svou smrtí poskytl rozhovor, byl v lednu 2008 prestižní odborný magazín Spectrum, vydávaný mezinárodní organizací IEEE, jejímž posláním je „rozvíjení technologie ve prospěch lidstva“. V něm například zmínil, že inspirací pro geostacionární družice byl jeden z měsíců Marsu, který se nachází na stacionární orbitě. Což je pozoruhodné s ohledem na to, že podle aktuálních zdrojů není areostacionární ani Phobos, ani Deimos...

Svou práci na geostacionárních družicích považoval na nejvýznamnější, nicméně i téměř na smrtelné posteli jako potenciálně

stejně důležitou označil koncepci vesmírného výtahu. Podle něj bude vesmírný výtah postaven „asi tak deset až dvacet let poté, co se tomu nápadu lidé přestanou smát.“

Na dotaz, co by doporučil dnešním mladým lidem, kteří se zajímají o vědu, odpověděl: „Přečtěte toho o celém poli vědy co nejvíce, zjistěte, jaká disciplína vás zaujme, a jděte za ní.“

Arthur C. Clarke za svůj život nashromáždil rozsáhlou sbírku rukopisů a osobních poznámek, označovanou jako „Clarkives“, kterou nějaký čas spravoval jeho bratr Fred Clarke. Některé z jeho osobních deníků neměly být zveřejněny dříve než třicet let po Clarkově smrti. Pokud se tak stane, co nám asi v roce 2038 prozradí?

zdroj: Amy Marash, Wikimedia Commons

Arthur C. Clarke ve svém domě v Kolombu na Srí Lance, 2005

Odkazy na web:

Předpověď budoucnosti pro BBC z roku 1964: mensa.click/uh

Rozhovor pro AT&T Tech Channel z roku 1976: mensa.click/ua

Rozhovor o umělé inteligenci s Rogerem Ebertem z roku 1997: mensa.click/ub

Rozhovor pro magazín Discover z roku 1999: mensa.click/uc

Reflexe 90. narozenin: mensa.click/ud

Poslední rozhovor pro IEEE Spectrum (dostupný jen členům IEEE): mensa.click/ue

Stručný životopis na stránkách londýnské King's College: mensa.click/uf

Článek magazínu Saga z března roku 1997: mensa.click/ug

Wikipedia česky: mensa.click/uh

Wikipedia anglicky: mensa.click/ui

Asi poslední zachovalý archív dnes již nefunkčního webu arthurclarke.org: mensa.click/uj

INZERCE

Ušetřete s POHODOU

Přejděte na Pohodu
snadno a rychle

WEBINÁŘ ZDARMA
Přejděte na Pohodu

Mensa a inteligence v médiích

připravil: Stanislav Wolf
stanislav.wolf@mensa.cz

Všimli jste si článku o Mense nebo inteligenci? Prosím, zašlete odkaz na adresu redakce@mensa.cz

■ Mensa

Lucie Měchurová, zdroj: Česká televize

Koordinátorka Logické olympiády Lucie Měchurová v pořadu České televize Sama doma | Česká Televize, mensa.click/t9

■ Nadané děti

Logika i programování navíc. Školy otevírají speciální třídy pro nadané děti | Zprávy Aktuálně, mensa.click/ta

Jana Schmidová: Absolvovala jsem několik způsobů výuky matematiky pro nadané, ideální nebyl žádný | EDUzín, mensa.click/tb

Polovina prvostupňových škol říká, že nemá ani jednoho nadaného žáka. To odporuje statistikám | EDUzín, mensa.click/tc

Máte doma nadané dítě? Ne vždy musí mít dobré známky | Novinky, mensa.click/td

Z nadaných dětí ty takzvané „normální“ prostě neuděláte | Reportér Magazín, mensa.click/te

Boris a dinosauři odhalují na matiku nadané žáky. Cílem je lepší rozvoj dětí | iDNES, mensa.click/te

Nadaní žáci nejsou ideální jedničkáři z první lavice. Učitel hledá cesty, jak nemarnit jejich talent | Heroine, mensa.click/tg

„Podle zjištění České školní inspekce mají školy s vyhledáváním a identifikací nadaných dětí stále problémy. Učitelé se totiž více soustředí na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Tam ale patří i nadané a mimořádně nadané děti. „Je to taková specifická skupina, která má ale zásadní význam pro společnost při jejich dalším profesním uplatnění. A pokud se nám je nepodaří identifikovat už v těch raných fázích jejich vzdělávání, jejich nadání vyhasíná a většinou se stávají právě žáky se speciálními vzdělávacími potřebami diagnostikovanými jako poruchy učení nebo poruchy chování,“ upozorňuje ústřední školní inspektor Tomáš Zatloukal a dodává, že nadání nesouvisí s prospěchem.”

zdroj: iRozhlas

Školy mají problém rozpoznat a vyhledávat nadané děti, zjistila Česká školní inspekce | iRozhlas, mensa.click/th

Nadaní žáci a jejich učitelé dostali ocenění od hejtmana | Plzeňský Deník, mensa.click/ti

Nadaní středoškoláci získali cenu České hlavičky za vědeckou práci | Novinky, mensa.click/tj

Ostrava opět podpoří nadané vysokoškolské studenty. Hlásit se mohou do konce října | OU@live, mensa.click/tk

■ Lidská inteligence

Geniální dítě: Jedenáctiletý chlapec má vyšší IQ než Einstein nebo Hawking | Deník, mensa.click/tl

Blbí a blbější. Inteligence se výrazně snižuje. Proč lidé hloupnou? | Echo24, mensa.click/tm

Mluví padesáti jazyky: Slíbila jsem, že skončím u osmi, to se nepovedlo. Naučit se nový mi trvá měsíc, až tři roky | DVTV, mensa.click/tn

■ Mozek

Chromozomy, hormony i mozek. Co rozhoduje, zda se cítíme jako on, ona nebo ono? | Flowee, mensa.click/to

10 nejdůležitějších potravin pro mozek. Pokud je budete jíst, zůstanete mladí | iReceptář, mensa.click/tp

„V nové studii do role známého systému vědci postavili protonové spiny mozkomíšního moku – tekutiny, která se hromadí v mozku. K měření její protonové aktivity potom použili magnetickou rezonanci. Na ní byli vědci schopni pozorovat signály připomínající elektrické impulzy vyvolané srdečním tepem. Ty ale nejsou pomocí magnetické rezonance

běžně detekovatelné. Vědci usuzují, že signály zachytili, protože jaderné spiny protonů v mozku byly vzájemně propletené. A fungovaly tedy na kvantovém principu.”

zdroj: TECHfocus

Mozek možná pracuje na principu kvantového počítače, zjistili vědci v nové studii | TECHfocus, mensa.click/tq

Lidský mozek možná pracuje jako kvantový počítač, naznačuje nový výzkum | ČT24, mensa.click/tr

Provádí mozek kvantové výpočty? | Osel, mensa.click/ts

Vědci doporučují: Už jedna hodina v přírodě snižuje stres v mozku | 100+1, mensa.click/tt

Jak se přílišné vysedávání u televize podepisuje na zdraví mozku a celého těla | Novinky, mensa.click/tu

Záhada Einsteinovy mysli: Čím byl géniův mozek unikátní? | 100+1, mensa.click/tv

Strasti rodinného života: Novopečeným otčům se patrně zmenšuje mozek | 100+1, mensa.click/tw

■ Zahraniční

My Week With America's Smartest* People | NYmag, mensa.click/tx

British boy beats Einstein and Hawking with 162 IQ: Autistic 11-year-old who memorised the periodic table by the age of six is invited to join Mensa after sky-high score on intelligence test | DailyMail, mensa.click/ty

Yale Scientists Discover Clues to What Makes the Human Brain Different | SciTechDaily, mensa.click/tz

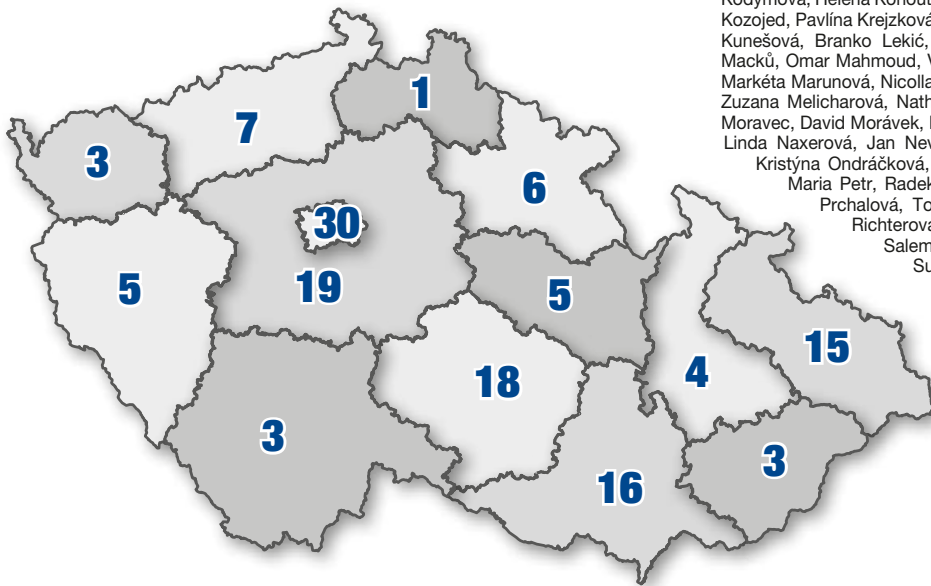
How does nature nurture the brain? | ScienceDaily, mensa.click/uz

How changes in length of day change the brain | TechnologyNetworks, mensa.click/uz

Vítáme nové členy!

Jakub Ammer, Lukáš Andrle, Evelyn Anežka Semrádová, David Anghelescu, Anna Aujezdská, Stella Balcarová, Daniela Balvínová, Barbora Bartková, Jaroslav Bartoník, Oliver Bartoník, Dominik Benda, Michal Beneš, Kateřina Beranová, Tereza Besperátová, Barbora Bohatová, Anna Brodániová, Zuzana Burdová, Ondřej Bureš, Milan Buřič, Bartoloměj Bužga, Marcela Bužgová, Sofie Bábíčková, Gabriel Ceman, Leonard Ceman, Jakub Červenka, Dita Čížková, Petr Dočkal, Tomáš Drkoš, Jan

Dvořák, Adam Eliáš, Ondřej Fafejta, Jacek Folwarczny, Dominik Formánek, Ondřej Havelka, Eva Havlíčková, Samuel Leo Hladík, Veronika Holá, Jakub Holán, Josef Horák, Ema Hovořáková, Alena Hořínková, Lucie Hradecká, Karel Hruška, Roman Chocholáček, Jan Janeček, Klaudiv Jarkovská, Martin Jaroš, Rio Jonák, Jonáš Juráň, Marcel Jílek, Jan Jíra, Kryštof Kamlach, Jan Karel, Jiří Karpišek, Vojtěch Kašpar, Tobiáš Kažmierski, Andrea Kieuová, Adam Klejch, Klaudiv Klementová, Olga Kodymová, Helena Kohoutová, Anna Korponai, Emma Korponai, Vojtěch Kovářik, Jiří Kozojed, Pavlína Krejzková, Adam Krenar, Lucie Krouliková, Hynek Kundela, Pavlína Kunešová, Branko Lekić, Martin Macek, Tomáš Macek, Michal Mach, Richard Macků, Omar Mahmoud, Václav Malina, Michal Markvart, Magdalena Martikánová, Markéta Marunová, Nicollas Mastil, Filip Matoušek, Ela Matušíková, Denis Medikus, Zuzana Melicharová, Nathaniel Menšík, Jakub Moravec, Tomáš Moravec, Tomáš Moravec, David Morávek, Natalie Morávková, Emin Muzafarov, Klára Nachtneblová, Linda Naxerová, Jan Nevola, Tat Ha Noi Nguyen, Roman Noga, Petr Olbricht, Křtýna Ondráčková, Albert Pavlík, Nikol Peschová, Alexandr Petr, Michaela Maria Petr, Radek Peš, Jan Pinta, Lukáš Poláček, Matyáš Popela, Eliška Prchalová, Tobias Pressler, Olga Půčková, David Radoň, Anastasiia Richterová, Adam Riegger, Matěj Roušar, Jakub Rubeš, Omar Ben Salem, Michal Samec, Josef Sedláček, Luděk Soukeník, Daniela Suchánková, Kateřina Svobodová, Damián Šebo, Ester Šimečková, Eduard Šimon, Mia Špačková, Dominik Štěpánek, Elle Štěpánková, Thanh Luong Thien, Natálie Tlačbabová, Petr Vajgl, Marie Valentová, Viola Visser, Jakub Vodička, Metoděj Vojtěch, Milan Vrchoťka, Patrik Vácal, Daniela Wojnarová, Viktorie Zajícová, Vaclav Zelezný.

Listopadové setkání s dětmi ve Stromovce

Jana Soukupová, foto: Jana Soukupová, Martina Hladíková

S příchodem studených víkendů pokračujeme v našem víkendovém setkávání se s dětmi v pražských parcích. Hned první listopadovou sobotu jsme se opět viděli v oblíbené Stromovce, kde jsme si s dětmi užili příjemný poloslunečný den na hřištích. Setkání bylo tentokrát mezinárodní, kromě v Praze žijící rodiny švédské mensanky Sáry přišla také Marion z Mensy Německo, která v rámci SIGHT napsala, že má zájem se v Praze setkat s členy naší Mensy. Během pěti hodin v parku a pizzerii jsme si

procvičili angličtinu i němčinu při diskuzích o Logické olympiádě a dalších mensovních akcích. Děti si užívaly pohyb na vzduchu a s potěšením jsme sledovali, že s čtyřletými holčičkami si vyhraje i 11letý Vojta, který jim mimo jiné stavěl kuželky k porážení. I další víkendy v zimě se v Praze budeme s našimi ratolestmi nepravidelně scházet ať už za pěkného počasí v parcích, nebo za horšího třeba v zázemí herničky. Těšíme se na další fajn děti a jejich rodiče, kteří se k naší partě přidají.

KALENDÁŘ AKCÍ

prosinec

leden 2023

únor 2023

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
			1	2	3	4							✓			✗	2	3	4	5
5	6	7	8	9	10	11	2	3	✗	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
12	13	14	15	16	17	18	9	✗	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
19	✗	21	22	23	✗	25	16	✗	18	19	20	21	22	20	✗	22	23	✗	25	26
26	27	28	29	30	✗		23	✗	25	26	✗	28	29	27	✗					
							30	31												

Název akce	Místo konání	Datum konání	Web akce
SIG Peníze: Inflace a jak na ni	ČR	20. 12.	mensa.click/sr
Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích	Praha	20. 12.	mensa.click/ss
Štědroranní snídaně ve SmetanaQ Café	Praha	24. 12.	mensa.click/rn
Silvestr v Prostějově	Prostějov	31. 12.	mensa.click/st
Petang – MS Brno	Brno	31. 12.	mensa.click/su
Uzávěrka únorového čísla časopisu Mensa	✓	1. 1.	
Jihoměstská schůzka MS Praha	Praha	4. 1.	mensa.click/sv
Pravidelná schůzka MS Olomouc	Olomouc	10. 1.	mensa.click/sw
Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích	Praha	17. 1.	mensa.click/sx
Snídaně v Café Louvre	Praha	24. 1.	mensa.click/sy
Pravidelná schůzka MS Prostějov	Prostějov	27. 1.	mensa.click/sz
Jihoměstská schůzka MS Praha	Praha	1. 2.	mensa.click/t1
Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích	Praha	21. 2.	mensa.click/t2
Pravidelná schůzka MS Prostějov	Prostějov	24. 2.	mensa.click/t3
Snídaně v Café Louvre	Praha	28. 2.	mensa.click/t4
Jihoměstská schůzka MS Praha	Praha	1. 3.	mensa.click/t5
Předjarní pobyt na Šumavě – Šukačka u Javorné	Javorná	19. 3.	mensa.click/t6
Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích	Praha	21. 3.	mensa.click/t7
Snídaně v Café Louvre	Praha	28. 3.	mensa.click/t8

SIG Peníze

Seminář SIG Peníze: Inflace a jak na ni

Vladimír Kutálek

SIG Peníze bude v úterý 20. prosince od 17:15 pořádat online seminář na téma Inflace. Ti, kdo se předem zaregistrují na mensa.click/sr, budou mít výhodu v tom, že jim pošlu prezentaci, upozorním na případnou změnu místa, času, data, dále jim pošlu připomínku na seminář. A pokud budou chtít, pošlu jim pozvánku na případný další seminář, který se bude pravděpodobně konat opět v úterý od 17:15, den po třetím pondělí v měsíci.

Pozvánku samozřejmě naleznete v komunikačních kanálech SIGu: především Facebook, nové stránky SIGu sigpenize.vlkver.cz

Předvánoční bowling MS Praha

Tomáš Nováček

Rok se sešel s rokem, a tak nastal čas na každoroční předvánoční bowling MS Praha. Dovolte mi tedy, abych vás srdečně pozval do Restaurace Koulovna (restauracekoulovna.cz), kde máme na 13. 12. od 19:00 zarezervované čtyři dráhy na dvě hodiny. Zároveň budeme mít až do zavírací zamluvené stoly, určené pro nezávazné klábosení či předvánoční pojiďání, abychom na jaře měli proč hubnout do plavek.

POZOR! Pokud si chcete zahrát bowling, je potřeba se předem přihlásit!

Protože ještě nemáme vyčerpané peníze z fondu pro místní skupinu, berte tuto akci jako předvánoční dar od Mensy – bowling bude bez poplatku. :-)

Přihlášky jsou tedy čistě orientační, abych podle toho nahlásil restauraci počet lidí, takže se, prosím, opravdu přihlašujte.

Budeme se na vás těšit!

Vaše MS Praha

Jak jsme jeli do Broumovek, ale prochodili Polické stěny

Lucie Jirků, foto: Lucie Jirků, Romana Poloprutská

Loni o prázdninách jsme se s hradeckou místní skupinou vydali na okruh skalami ze Slavného směr Božanovský Špičák, a protože se nám tam líbilo, naplánovali jsme na letošní léto v „Broumovkách“ další trasu. Vyrazili jsme ale až koncem září a v poměrně malém počtu.

Hned v Hradci se dámská část výpravy ekologicky a ekonomicky sesedla do jednoho auta – a vážně to nebyly drby, co nás tak zaměstnalo, ale stalo se, že hovor byl po čase přerušen nenápadnou poznámkou, že je u cesty cedule „Granica panstwa“. Ano, plně zaujatý debatou o Logické olympiádě a nadaných dětech, ocitly jsme se zčistajasna v Polsku! Takže otočit a zpět do Čech. Na místo srazu se nám (se zpožděním) podařilo dorazit, a ženskou čtveřici mohl doplnit už čekající mužský element.

Zrána to vypadalo, že by ani zimní bunda nebyla od věci, ale naštěstí se v průběhu dopoledne vyčáslilo a my si mohli pak už jen užívat skály, sluníčko a modré nebe. Náročnější úseky (jako sestup Kovářovou roklí nebo cesta k vyhlídce Ovčín) byly vyváženy úžasnými výhledy třeba ze Supiho hnízda nebo Skalního divadla, pohledem na chatky přilepené ke skalám a všudypřítomnými

nesmírně fotogenickými muchomůrkami červenými, které rostly i uprostřed cesty.

A nejen, že bylo ve skalách nádherně, z výletu jsme si odnesli i pár ponaučení... Od značené hřebenovky ve skalách rozhodně nečekejte, že povede relativně po rovině. Od místa nazvaného Suchodolská Niagára, že tam bude kdovíjaký vodopád. A buďte si jisti, že když si naplánujete na nějakém místě přestávku, bude v tu chvíli obsazené. A pokud vám někdo tvrdí, že se nacházíte jen a pouze v Broumovských stěnách (s tím, že Polické stěny jsou zbožným přáním Poličáků a že i ty cedule NPP sem zatloukli oni Broumovákům natruc), nevěřte mu. Vyhláška č. 260/2009 Sb. je na straně Polických.

A co znamená tajemné H a hvězdička se šipkami, tesané do patníků i skal? Vedla tudy nejstarší značená turistická cesta na Broumovsku – velké H směřuje k Hejšovině, hvězdička značí směr ke Hvězdě. A právě u Hvězdy jsme výšlap ukončili, původně plánované prodloužení si odpustili a raději pak zastavili v Hronově v příjemné restauraci, abychom nad plnými talíři (a prvním dnešním kafem) vstřebali zážitky z dalšího povedeného výletu.

Podzimní celostátní setkání Mensy na Hluboké

Zuzana Šimková, foto: Václav Kořínek, Zbyněk Novotný

Členové místní skupiny České Budějovice jsou jako paní Colombová – všichni o nich mluví, ale nikdo je nikdy neviděl. Tímto bonmotem zahajovali setkání na Hluboké sami organizátoři a je fakt, že kromě Marty Frydrychové a Lucky Palivcové (Malechové), které se zúčastňovaly mensovních akcí i mimo město či region, neměli zatím ostatní mensané možnost svoje spolučleny z Budějovic osobně poznat.

Jsme velmi rádi, že se to změnilo, a rovnou děkujeme Budějovičákům (anebo Budějčákům, abychom učinili krajové výslovností zadost) za zorganizování povedeného pětidenního podzimního celostátního setkání na jednom z nejatraktivnějších míst jižních Čech, Hluboké nad Vltavou. Schopní a nadšení organizátoři byli tedy jmenovitě: Marta Frydrychová, Lucka Palivcová, Martina Novotná, Olina Blechová, Petra Bydžovská, Maruška Havránková, Ida Konzalová, Edita Kučerová, Dušan Brodský, Milan Bubal, Adam Huleš a Pavel Marušinec.

Nejen, že se setkání poprvé konalo v Hluboké, poprvé ho organizovala místní skupina České Budějovice a že většina organizátorů byla úplně poprvé na celomensovní akci, ale nabídlo i celou řadu dalších „poprvé“ – navázání spolupráce s místní samosprávou a s panem starostou, pokrytí setkání a krásná prezentace setkání i ostatních mensovních aktivit v krajské televizi, využití autobusů pro velmi komfortní přepravu účastníků na exkurze přímo od hotelu, příprava samostatné sekce programu pro děti, které byly na aktivity doprovázeny pedagogickým dozorem, a rodiče si tedy

mohli užít i exkurze, kam by je s nejmenšími nepustili, nový koncept soutěže družstev nazvaný Labyrint, kombinovaný přednáškový večer „Hlubocký mixér“, a zejména zvládnutí ubytování, zázemí a aktivit pro čím dál vyšší počet mensanů, kteří na setkání jezdí – tady skoro 190 účastníků, včetně nabídky nízkonákladového ubytování pro studenty v místní sokolovně blízko hotelu, které bylo také moc dobrým nápadem.

Organizátoři se inspirovali místní krajinou a místopisem a bylo krásné sledovat, jak ze všech jejich aktivit číselně velká láska a patriotismus k rodnému kraji. Názvy týmů byly inspirované jihočeskými rybníky, soupeřily tedy týmy Bezdreváků, Černišáků, Dehtařáků, Dvořišťáků, Hejtmaňáků, Horusíčeků, Kačležáků, Mrhaláků, Muničáků, Opatovičáků, Rožmberáků, Staňkováků, Světáků, Velkoholnáků a Velkotisáků.

Hned ve čtvrtek jsme začali 21kilometrovou procházkou po okolí Hluboké, jejímž cílem byla zřícenina Karlova hrádka. Mensané obecně nejsou velcí sportovci (pokud nepočítáme šachy, protože i šachový turnaj byl součástí setkání), takže průvodce vycházky Milan, který běhá půlmaratony

a absolvoval extrémní závod 5 beskydských vrcholů, nás za vycházkový sportovní výkon právě v délce půlmaratonu pochválil – to jsme už ale vesele doplňovali kalorie v cukrárně pod zámekem. Bílý zámek Hluboká byl součástí výletů i exkurzí – začínali i končili jsme u jeho bran, v jeho okolí a v rozsáhlém podzimně zbarveném zámeckém parku jsme hledali indicie k soutěžím a v rámci komentovaných prohlídek jsme prošli několik zámeckých okruhů. Skupiny, které měly štěstí a provázela je Martina, která na zámku několik let pracovala, dostaly k oficiálnímu výkladu průvodce navíc i její fundované dovětky a upozornění na zajímavé součásti dekorací a inventáře.

Z exkurzí i aktivit si každý vybral dle libosti – někdo ochutnával Budvar, jiní se vydali po stopách jihočeského hornictví na prohlídku Eliášovy štoly a hornického muzea, další zkusili ferratové lezení nad hladinou Vltavy anebo hráli gorodky. Většina z nás vzhledem k lokalitě a unikátní nabídce využila a zcela zaplnila několik termínů exkurze do jaderné elektrárny Temelín – po tom, co jsme po striktních bezpečnostních kontrolách byli do areálu vpuštěni, viděli jsme zblízka impozantní 150 metrů vysoké chladicí věže, prošli jsme se halami, slečny průvodkyně nám vysvětlily technologii a v rámci virtuální reality jsme viděli i vnitřek chladicí věže a výhled kolem.

Krásným kulturním zážitkem bylo představení Saturnin v podání místního hereckého souboru, které Mense věnovala místní samospráva. Za tuto možnost mnohokrát

děkujeme. Dle popisu avizovaný večer plný bláznivých nápadů Saturnina s kusem poezie, humoru, fantazie a myšlenkových přemetů, představení, které mělo přiblížit divákům nejspěšnější dílo Zdeňka Jirotky inspirované anglickou literaturou, nebylo úplnou kopií knihy, ale poutavou formou nabídlo divákům nestárnoucí příběh i jinak než v dostupné knižní či filmové podobě a diváci z řad mensanů, pro které bylo vyhrazené celé divadlo, odcházeli velmi spokojeni.

V programu bylo i několik přednášek – Vysoká citlivost v podání psychologa Ondřeje Fafejty, přednáška Rotary klubu o aktivitách pro studenty a šest krátkých přednášek zařazených v pásmu nazvaném „Hlubocký mixér“, tedy talk show zajímavých lidí z neobvyklých prostředí. Prezentace odstartoval známý parazitolog prof. Julius Lukeš, který je nejenom světově proslulý vědec, ale i vtipný vypravěč, dále jsme vyslechli a velmi nás zasáhl příběh mladého muže, který žil na ulici a nyní pracuje v léčebně, kde pomáhá ostatním. Dále vystoupili naši spolumensani, účastníci setkání – Dušan nám ukázal vězeňské chodby, objasnil, co je náplní práce vychovatele a jaké aktivity připravuje pro skupinu vězňů – otců, aby aspoň občas mohli se svými dětmi pobýt i mimo zdi věznic. Petr pohovořil o tom, jaké to je pracovat na postu ředitele dětského domova, kolik plyšáků děti dostávají, jak bydlí a jak chodí (či spíše jak by rády jezdily) na výlety. V podtextu jsme sledovali, jak Petr svou práci velmi žije i jako osobním i společenským posláním. Tyto příběhy v nás budou rezonovat ještě dlouho a děkujeme za možnost je vyslechnout. I modrý slon nakonec skončil u nového šťastného malého majitele.

V dalších částech večera nás Petra poučila o předpokladech, které musí splnit adept na získání zbrojního průkazu, a přidala dobré rady i studijní zdroje pro zájemce o „zbroják“, od Hanky jsme se dozvěděli nejenom informace o profesi notáře, ale zejména o tom, jak se vyvarovat chyb v dědickém řízení. Prezентující byli následně k dispozici i pro další dotazy a diskusi.

Děti přítomné na setkání si také užívaly bohatého programu, byla pro ně připravena návštěva zoo se vzdělávacím programem, společný výlet do Třeboně na interaktivní výstavu Leonardo, výprava do budějovického Objevária s interaktivními výstavami, šachový turnaj Elišky Richtrové a další program.

V neposlední řadě bych ráda pochválila výběr ubytování, hotel byl velmi komfortní,

nádherný zámek i město Hluboká jsme měli v pěším dosahu, v blízkosti hotelu probíhaly rybářské slavnosti a výlov Munického rybníka, který sice organizátoři na tento termín neobjednali, ale bylo to další zpestření programu. Počasí naopak objednali výborně, takže jsme si všechny aktivity maximálně užili.

Takže Budějčáci, moc děkujeme za práci a úsilí, které jste do příprav i realizace setkání na Hluboké vložili, bylo to krásné! Závěrečný potlesk vestoje jste si plně zasloužili.

Doufáme, že jsme se neviděli naposled, a teď je řada na vás, dorazte prosím na akce, které i pro vás připraví další organizátoři – na jaře 2023 prostějovská místní skupina, na podzim 2023 Ostraváci a na jaře 2024 mensané z Liberce a okolí.

Odemkni Plzeň – venkovní únikovka

Petra Holubová, foto: autorka

MS Plzeň vyrazila v polovině října na venkovní únikovou hru. Na trasu vyrážely dvě skupiny s únikovým batohem, aby se podívaly na město jinými očima. Hra byla postavena na jedné ze starých legend o Říhovském domě, který stojí na rohu plzeňského náměstí u Prešovské ulice. V domě prý kdysi žil starý alchymista a podle pověsti ve svém sklepe vyráběl s pomocí ďábla zlato. Právě tento zlatý poklad jsme měli za úkol vypátrat.

A jak to dopadlo? Procházku Plzní jsme si užili, projeli jsme se tramvají, získali sladký bonus. A poklad? Ten jsme samozřejmě také našli, pravý plzeňský.

Educa week Liberec

Hana Kotinová, foto: archiv Educa week, Hana Kotinová

V mnoha městech najdete menší či větší akce, kde se představují střední školy a žáci obzvláště 9. tříd si zde mohou vybrat, kde budou dále studovat. Nejinak je tomu v Liberci. Avšak z malé akce se postupem času stal opravdu velký projekt se spoustou aktivit. A my jsme byli letos jeho součástí.

Po některých předchozích aktivitách v průběhu vzniku liberecké místní skupiny organizátoři projevíli zájem, abychom byli

součástí této akce. A tak nás čekaly tři dny v hokejové aréně, kde jsme o sobě mohli dát vědět světu. Co se od nás očekávalo? Hlavně možnost vyzkoušet si IQ testy. Ale Mensa je i o jiných věcech. A tak jsme přišli se spoustou hlavolamů a jiných materiálů. K dispozici jsme měli 4 stoly. Nejpopulárnější byl samozřejmě ten, který jsme zaplnili hlavolamy typu Rubikova kostka. Lákal z dálky svojí barevností. Zastavovali se u něj začátečníci i pokročilí

kostkaři. Další stoly byly obsazeny dalšími hlavolamy, abstraktním pexesem a výběrem starších čísel mensovního časopisu. Někteří po obsahu stolů nekoukali a rovnou nás zasypávali různými dotazy.

Educa week, jak už jeho název napovídá, trvá týden. Kromě hlavní části na stadionu je několik dalších dní věnováno přednáškám konaným na různých dalších místech jako knihovna nebo Technická univerzita. Nechyběla ani přednáška o možnostech práce s nadanými dětmi.

Vyzkoušeli jsme – a příští rok se určitě opět zúčastníme.

MS Brno & SIG Zbraně: Střelecký den 2022

Stanislav Wolf, foto: autor, Jakub Malý

Vybavení ničivým zbrojním arzenálem – dvěma mensovními zlamovacími vzduchovkami CZ Slavia 634 a jednou novou soukromou Umarex MP7 SD s kolimátorem – střílíme do klasických i jiných terčů a nově také do plechovek různých velikostí. Výborná zábava a trénink koncentrace v jednom. Kdo právě nestřílí, povídá si s lidmi, opéká si špekáček nad ohněm nebo ochutnává výtečné domácí buchty. Nakonec vyhlášení vítěze soutěže v přesné střelbě na terč vzdálený asi 10 m, kterým se letos stává... tramtadada... mensan Honza Příbyl! Všichni mu srdečně gratulujeme. Za uspořádání akce děkujeme organizátorům Pavlovi Terberovi a autorovi tohoto článku a za podporu také koordinátorovi SIGu Zbraně Vojtěchovi Audymu.

Brněnský lom Hády představuje jednu z přírodních dominant, která je ze svého okolí nepřehlédnutelná. Jednak díky širokému pásu vytěžené horniny otočenému směrem k městu, jednak díky vysokému televiznímu vysílači na vrcholu ve výšce 424 metrů nad mořem. Právě z onoho vrcholu se naskýtá jeden z nejkrásnějších výhledů na město. Za pěkného počasí je vidět až na Pálavu u česko-rakouských hranic, a výjimečně i na vrchol Schneeberg v Alpách. I když se ve skutečnosti oblast skládá ze čtyř různých na sebe navazujících lomů, pro celou lokalitu se vžil označení lom Hády. A protože v něm najdeme různá klidná zákoutí, vybrali jsme si jej opět pro mensovní Střelecký den.

Krásné teplé počasí a odhodlaná skupinka lidí. Zastávka u Lamacentra, místa, kde chovají různé lamy. Zkouknutí zajímavostí v dále výkonným dalekohledem. V cíli pak postavení terčů, představení vzduchovek a bezpečnostní pokyny. Střelba začíná.

Malostranský hřbitov – Pohřebiště, které vstalo z mrtvých

Petra Holubová, foto: autorka

Jak jinak uctít svátek zesnulých než návštěvou hřbitova? SIG 111 nás pozval na komentovanou prohlídku Malostranského hřbitova, který se jako zelená oáza nachází mezi dvěma rušnými magistrálami v srdci Smíchova. Malostranský se mu říká proto, že v letech, kdy plnil svůj účel (1786–1884), byl oficiálním pohřebištěm hlavně pro Malou Stranu a Hradčany.

Díky průvodkyni ze Spolku Malostranský hřbitov jsme měli možnost dozvědět se zajímavé informace o hřbitově, náhrobcích a zejména osobnostech, kterým jsme díky voskovým zásobám spolku měli příležitost rozsvítit svíčku. A protože část procházky již probíhala potmě, měla procházka neopakovatelnou pravou dušičkovou atmosféru.

Návštěva prostějovské čokoládovny

foto: Ladislav Frankl

Kurultai

Hana Kotinová, redakčně kráceno, plná verze na mensa.click/ul

O festivalu s názvem Kurultai jsme se dozvěděli někdy v době konání 4. MS v Toguz kumalaku, kam přijel hrát i rumunský tým, vyrážíme tam ale nakonec až letos. Nejprve autobusem, pak vlakem. Celý vlak spí, jen já do ticha cvakám svojí speciální magnetickou mankalovou soupravou, kterou jsem celou první půlku září tiskla na své mini 3D tiskárně (podle tiskárny celý týden v kuse). Vystupujeme v Neptunu, dojdeme do hotelu, odložíme věci a skoro hned se vydáváme na průzkum. Odpoledne trénujeme ve druhém hotelu s Pákistánským týmem a po večeři se vracíme do našeho hotelu – na zítřek je potřeba se pořádně vyspat.

Hrát se bude na terase. Na stoly připravují desky na Toguz a už tu leží medaile a certifikáty s peněžními výhrami. Hustý. Objevuje se i počítač – nicméně párovací software na něm není. Přemýšlím, které použitelné programy jsou ke stažení. Nakonec stahuju Swissperfect, který se dá nějakou dobu používat bez licence – a já vím jak. Nakonec je kvůli tomu půlka organizátorské práce na mě. Zadávám účastníky do počítače, píšu tam výsledky a zařizuju párování hráčů pro jednotlivá kola. Tož jsem oficiálně mezinárodní sudí, takže proč ne. Pořád mě někdo volá, že je mi potřeba... Happy volunteer. Původně jsem si chtěla užít turnaj a nic neorganizovat, a takhle to dopadlo. Příště očekávám aspoň organizátorskou cedulku na krk, ať mám něco na památku.

První hrajeme bleskovku. Za Kazachstán hrají jen dvě účastnice, takže máme asi šanci na medaili. Chci si ale hlavně odpočinout

a zahrát – a jestli bude, nebo nebude medaile, je mi tentokrát tak nějak jedno. Před posledním kolem nám Maxat říká, že bez ohledu na výsledky máme obě medaili. Medaili za třetí místo dostane totiž i ten, kdo bude na čtvrtém. Dobře vymyšlený trik, jak nás mírně pokročilé motivovat ke hře proti profíkům Kazachům. Partie je super, je vidět, že to bude těsné. Nakonec je skóre 82:80 ve prospěch Ivy. Gratuluju!

Desky na Toguz jsou uklizeny a na stoly se dostává Turecká Mangala. Zájemci se zapisují. Já chci taky hrát, ale souběžně s turnajem je sympozium, kde bych měla být také. Asi půl hodiny poslouchám příspěvky, pak mi to ale nedá a jdu turnaj zkontrolovat, když už ten losovací program ovládám jen já. U turnajových stolů mě rádi vidí a vyhlašují konec tréninku a začátek turnaje. Nakonec se tedy opět věnuji práci rozhodčího a současnému hraní turnaje.

Okolo páté přichází bouřka. Ani pod střechou to není ono, prší dost daleko dovnitř a já několikrát posunuju počítač a myslím víc na to, aby nezsmoknul, než na svoje partie. Turnaj po dohrání kola přerušujeme. Druhý den se citelně ochlazuje. Moc lidí tu není. Silně fouká a při hraní rapid Toguzu nám vítr posouvá s kuličkami.

Je dohráno a vyhlašování začíná. Sakra, máme medaile a já nevzala vlnku. Bleskově vyrábím náhradní, prostě ji kreslím na papír. Stoupám si na žlutý blok, Iva vedle, dostáváme medaile, certifikátovou desku, obálku s bankovkou. Jupí, vyhrály jsme.

Ještě je potřeba vytvořit tabulky s výsledky – samozřejmě se do toho pouštím já a tabulky ladíme ještě po večeři, vedle toho si ale Maxat našel čas naučit se Abaku. Hra se mu líbí. Když se u stolu objeví Rauf, ukazují základy i jemu. Že bychom to zařadili na Eurasijské hry? Jo? Beru! Domluveno, v březnu v Antalyi. Naše mise je u konce, máme medaile, naučila jsem důležité lidi Abaku, hurá na vlak domů. Drobné zpoždění nabíráme až mezi Brnem a Prahou. Před sedmou jsme na Florenci. Bylo to super a za rok si to doufám zopakujeme, třeba i ve větším počtu.

Neděle na akademické půdě

Tereza Cimburková
www.terezacimburkova.cz

Týden Akademie věd ČR byl letos na mnoha místech s neuvěřitelně širokou nabídkou. My zvládlí „jen“ jeden den „jen“ na jednom místě. Přesto toho byla spousta! Přednáška překladatelky japonské komiksové tvorby, prohlídka tradičního tibetského stanu, fotografická výstava Patchwork Střední Asie, výstava Československo v Orientu: Orient v Československu 1918–1938, navštívili jsme Ostrov literatury a neopomenuli hru Bingo Mahjong. Bylo radostné být zase na akademické půdě naživo!

Z ExCommu: Od Isabelly Holz, ředitelky administrativy

Isabella Holz. Převzato z Mensa World Journal, 12/2022, číslo 119. Přeložila Viktorie Švorcová.

Uvítací dopis

Jednou z položek v mém kufru je reklama na náš nový uvítací dopis, který představuje světový **Mensaverse**. Pokud jste se právě stali členy Mensy nebo neznáte mezinárodní část našeho sdružení, podívejte se na [mensa.click/welcome](https://bit.ly/MI_NL). Můžete se tam dozvědět víc o našem celosvětovém dosahu, mezinárodních SIG skupinách a dalších online aktivitách, našich komunikačních kanálech a demokratických procesech. Prozkoumejte naši globální komunitu zhruba 145 000 členů z 90 různých zemí ve věku od 2 do 102 let. Pokud jste vášniví cestovatelé, můžete se také podívat do našeho kalendáře akcí a programu SIGHT.

Pro stálý přísun novinek odebírejte náš mezinárodní zpravodaj zaregistrováním na mensa.org! Podívejte se také do archivu newsletteru na bit.ly/MI_NL (nutné přihlášení), kde si můžete přečíst například shrnutí schůze IBD z listopadového vydání. Uvítací dopis bude samozřejmě také pravidelně aktualizován, ale nezahrne takové množství detailů.

Noví členové a IQ testy

Do svého kufru jsem si také zabalila statistiky různých zemí. Bylo hezké vidět tak pozitivní pocovidový vývoj jak pro členy, tak i ty, kteří o vstupu do Mensy uvažují. Gratuluju všem zapojeným dobrovolníkům!

Celkem 47 % národních skupin rozšířilo počet členů, celkově o více než 6 % v porovnání s rokem 2021. Ve 41 zemích bylo za dvanáct měsíců souhrnem provedeno přes 2 324 IQ testů s 23 000 účastníky. To je docela působivé, když vezmeme v potaz, že statistika pokrývala období od léta 2021 do léta 2022. Letošní EMAG v půlce srpna ve francouzském Štrasburku překonal s 720 lidmi z 35 různých zemí dosavadní rekord počtu účastníků. Setkání IBD se nás účastnilo 198.

Zpráva o schůzi IBD

V příštím čísle Mensa World Journal najdete článek o jednání IBD. Jako každý rok budete mít k dispozici úplný program, zprávy jednotlivých zemí a úředníků a zápisy ze schůzí na bit.ly/IBDdocs (je požadováno přihlášení).

Pokud byste měli zájem, zprávy různých zemí jsou dobrým způsobem, jak získat informace o PR a marketingu nebo se dozvědět o osvědčených postupech jak zaujmout, zapojit a udržet si členy či jak přilákat nové dobrovolníky.

V těchto zprávách najdete i důležité kontakty jako například koordinátor SIGHTu, vedoucí marketingu a PR nebo pokladník.

Naši nejnovější dobrovolníci

Děkujeme našim 85 uchazečům z 30 různých zemí za jejich čas a námahu! Bez vaší obětavosti a angažovanosti bychom nemohli fungovat. Ke konci shromáždění IBD vstoupí v platnost jmenování těchto dobrovolníků a ve chvíli, kdy čtete tento text, už je jejich nábor dokončen. Touto dobou už si také můžete povšimnout příspěvků našeho nového týmu do interní komunikace.

Těším se, že vám představím náš zpravodajský tým, který pomůže ke zlepšení našich komunikačních kanálů – a to nejen při předávání zpráv od mezinárodních funkcionářů k jednotlivým členům, ale také při vzájemném propojování našich členů i dobrovolníků a národních Mens s mezinárodními členy.

Floreat Mensa!

Isabella Holz
ředitelka administrativy

Před dvanácti měsíci zahrnovaly moje přípravy na schůzi Mezinárodní rady také nákup devadesáti kilogramů vánočních sladkostí a shromáždění padesáti dárkových krabic, které jsem rozesílala jako poděkování členům IBD (International Board of Directors) za jejich práci během dvou covidových let. Když jsem sledovala cestu krabic po celém světě, byla jsem trochu nervózní, že se některé cestou ztratí. Nakonec jsem byla příjemně překvapená, protože všechny dorazily do svých cílových destinací – a kromě jedné dokonce včas.

Letos píšu tenhle článek jen pár dní před odjezdem na IBD, jsem ráda, že si zase mohu zabalit svůj kufr, a těším se, až se v Černé Hoře potkám s celým týmem tváří v tvář. Doufám, že všichni delegáti a účastníci do Budvy dorazí bez sebemenších potíží.

Z ExCommu: Od předsedy Mensy International Björna Liljeqvista

Björn Liljeqvist. Převzato z Mensa World Journal, 1/2023, číslo 120. Přeložila Zuzana Kořínková.

Nač se ptát u inteligence

Problém inteligence nespočívá v tom, že je nerovnoměrně rozdělena. Problém není ani v tom, že by jí bylo příliš málo – i když to je také pravda. Ne, skutečný problém tkví v tom, že příliš velké množství talentu zůstává neidentifikováno a nerozvíjeno.

Alespoň je promarněný potenciál dobrým druhem problému, protože je řešitelný.

Inteligenci se bohužel nedostává takové pozornosti, jakou si zaslouží. Když média kontaktují Mensu, nejvíc mě štvě otázka, zda je určitá podmnožina lidí chytřejší než jiná. Nejde o to, že by tato otázka měla být zakázaná; to, co je tabu, zbytečně působí na mysl jako magnet. Spíše jde o nudný, rozvratný a zapšklý úhel pohledu, který odvádí pozornost od toho, co je opravdu důležité.

Inteligence je skutečná věc, dobrá věc, o kterou musíme pečovat. Společnosti ignorují inteligenci na vlastní nebezpečí. Hledání a povzbuzování talentu ve všech jeho podobách by mělo být středobodem lidské činnosti. Cokoliv, čím v této oblasti může Mensa přispět, za tu námahu stojí. Obzvláště tleskám charitám a nadacím, které byly založeny různými národními Mensami, aby něco změnily. Americká Mensa Education and Research Foundation, Nordic Mensa Fund a Mensa Fonds se sídlem v Nizozemsku přednesly inspirující prezentace své práce na zasedání IBD (International Board of Directors, mezinárodní správní rada) v Černé Hoře před několika týdny v říjnu. Byli tam také zástupci velmi čerstvě založené Mensa International Charitable Foundation, aby představili její plány a vize; vkládáme do ní velké naděje.

Mnoho dalších národních Mens má zavedené programy, které prospívají společnosti i mimo okruh členů Mensy. Všechny skupiny všude na světě mají samozřejmě zavedené pravidelné testování IQ. Máme tendenci zapominat, že testování inteligence dobrovolníky je služba, kterou Mensa provádí a která je prospěšná pro lidi i pro společnost; umožňuje lidem, kteří jsou zvědaví, aby se o sobě něco dozvěděli. Mensa už vlastně změnila mnoho životů. Mensa také mění názory. S novináři mluvím mnohem raději právě o tomhle. Chcete-li příklad toho, jak zní diskuse o inteligenci se skutečným odborníkem, doporučuji si poslechnout rozhovor s doktorem Russellem T. Warnem na Youtube: mensa.click/u8.

Warne je autorem knihy *In the Know: Debunking 35 Myths about Human Intelligence*. Je to aktuální téma, protože inteligence zůstává stále tak nepochopená. Ne, nemůžete se jen tak vytrénovat k vyššímu IQ. Ne, neexistuje žádná „EQ“, které by se konceptu IQ byl jen podobalo. Ano, skutečně byla dokázána souvislost inteligence se strukturou mozku. A tak dále.

Warne obdržel cenu Award For Excellence In Research 2019–2020 od nadace Mensa Education and Research Foundation a jeho kniha je skvělá.

Více ze setkání IBD

Bylo to naše první „skutečné“ setkání po třech letech. I teď jsme kvůli Covidu a dalším okolnostem měli pár absencí. Důležité je, že se 45 delegátů z celého světa mohlo sejít a přemýšlet o cestě vpřed pro Mensu. Každé setkání se každý rok koná v jiné zemi. Tentokrát jsme se vydali do krásného města Budva u Jaderského moře, přímo pod vrcholky pohorí Stara planina. Dobrovolnický tým z Mensy Černá Hora vynaložil velké úsilí, aby se všichni cítili vítáni, a zajistil skvělý společenský program. Místní média byla u toho, akci zaznamenávala a stranou dělala rozhovory s delegáty. „Která země je chytřejší, Švédsko nebo Černá Hora?“ ptali se mě v přímém přenosu. „Černá Hora, bezpochyby“ je odpověď, kterou jsem si přál dát, než jsem změnil téma.

Na setkání proběhlo několik skvělých prezentací. Dozvěděli jsme se o aktivitách v prozatímní skupině Mensa Peru, o reformách v Britské Mense a o snaze získat nový, adaptivní, elektronický IQ test, který bude používat výhradně Mensa. Předseda poradního výboru pro strategické řízení a mezinárodní ombudsman vedli zasvěcené rozhovory; diskutovali jsme také o bezpečnosti členů na společenských setkáních i v on-line skupinách Mensy, což je další důležité téma, které pravděpodobně zůstane na pořadu jednání ještě nějakou dobu.

Další diskuse se týkala naší demokratické struktury, o čemž se ještě trochu zmíním níže.

Demokratické dilema

Mensa International je federace nezávislých národních skupin Mensy. Všechny federace přitom musí vyvažovat dva protichůdné aspekty spravedlnosti: rovnost členů (nebo občanů) a rovnost členských skupin (nebo států). Toto dilema nemá žádné zřejmé řešení. Ústava Mensy to řeší tak, že dává jednomu členovi rovný jeden hlas ve dvou konkrétních případech: každé tři roky při volbě čtyř lidí do pozic funkcionářů Mensy International a při změně ústavy. Jsou v ní tak zakotveny skutečně důležité věci, jako pravidlo nejvyššího 2% IQ a nepolitická povaha Mensy.

Důležité však mohou být i další věci, například jak vybírat a utrácet peníze. O těchto věcech rozhoduje Mezinárodní správní rada (IBD) – a právě toto rozhodování se odehrálo minulý měsíc, kdy se kolem velkého kulatého stolu v Černé Hoře sešlo 45 lidí. Zde má delegát za národní Mensu s 500 členy 1 hlas, 1000 členů dává 2 hlasy a 10000 členů znamená 4 hlasy.

Tři největší skupiny (USA, Velká Británie a Německo) mají těsně nadpoloviční většinu z počtu členů na celém světě. Co se týče hlasovacích práv v IBD, drží dohromady asi čtvrtinu celkového počtu.

V čem je tedy problém? Problém je v tom, že velké a malé země mohou zcela legitimně mít odlišné zájmy. V malých zemích se odehrává velká část růstu. Přinášejí na stůl elán a neotřelé nápady. Více zemí znamená globálnější Mensu – takže více zemí přirozeně chceme. Oproti tomu větší země mají svoji stabilitu, zkušenosti a do jisté míry také celou operaci dotují.

Pokud počet zemí roste rychleji než členství v samotných zemích, přesouvá se rovnováha směrem k menším zemím, a naopak. Zdravá federace se k tomuto zásadnímu dilematu čas od času vrátí. V jednu chvíli tak může být nastavený jeden princip, protože mezi státy nebo skupinami toho času nabízí dobrou rovnováhu – ale jak míjejí desetiletí, to, co kdysi vypadalo jako spravedlivý princip, mutuje a vytváří nepředvídané situace.

V posledních letech se rozrostlo mnoho nových národních Mens. Z dlouhodobého hlediska je však potenciál růstu v rámci zavedených skupin stále větší; vždyť země existuje jen omezený počet.

Případná reforma, o níž se diskutovalo (i když by vyžadovala změnu ústavy), spočívala v tom, že IBD se při hlasování nebude opírat o absolutní počet členů v dané zemi, ale spíše o to, jaké procento celosvětové členské základny daná země má. Pravděpodobně to vytváří adaptabilnější model vhodný pro federaci, jako je Mensa, která není tak statická. Tato otázka nicméně nejspíš zůstane na pořadu dne ještě dlouho.

Rozhodnutí IBD

Příjmy z licencí. Viděli jste někdy knihu nebo deskovou hru s logem Mensy? Jde o výsledek speciální spolupráce mezi Mensou a vybranými společnostmi. Změna našich stanov zajišťuje, že všechny národní Mensy se nově budou dílet o část zisku z těchto spoluprací bez ohledu na to, kde byly prodeje uskutečnány.

Vytvoření mezinárodní členské databáze. V příštím měsíci bude připraven návrh mezinárodní členské databáze (nebo přesněji CRM systém). Za předpokladu, že splní naše očekávání, bude pak v první polovině roku 2023 provedena plná implementace. Existence plné mezinárodní členské databáze výrazně zlepší služby, které může MI poskytovat členům i národním Mensám.

Jmenování. Byla jmenována nová skupina dobrovolníků na různé klíčové pozice, jako je SIGHT, komunikace, zpravodajský tým a další. Děkujeme odcházejícím dobrovolníkům a těm novým přejeme hodně úspěchů v jejich práci. Za zmínku stojí, že Udo Schultz z Mensy Německo byl znovu na další tři roky jmenován čestným předsedou Mensa International.

Změny stanov. Stanovy Mensy lze změnit pouze v referendu, kde budou moci hlasovat všichni členové. Takové referendum je plánováno na příští rok a bude se zabývat řadou aktualizací převážně „úklidového“ charakteru. Další informace k tomu budou následovat.

Perth! IBD vybralo Mensu Australia jako hostitele pro setkání IBD 2024. (Setkání IBD 2023 bude v Dallasu, USA.)

Celé zápisy z IBD včetně shrnutí diskusí a prezentací si můžete přečíst na našich webových stránkách mensa.org. Tam také najdete návod, jak se připojit k naší členské komunitě na Workplace. Na této platformě, která je exkluzivní pro členy Mensy, se můžete připojit k široké škále skupin, setkat se s novými lidmi z celého světa Mensy a také sledovat práci IBD po celý rok.

Floreat Mensa!

Björn Liljeqvist
předseda Mensy International

Třetí ročník mensovní mezinárodní básnické soutěže

Kate Nacard. Převzato z Mensa World Journal, 12/2022, číslo 119. Přeložila Viktorie Švorcová.

S potěšením oznamuji, že Mezinárodní básnická soutěž Mensa World Journal 2022 byla opět mimořádně úspěšná! Gratulujeme všem zúčastněným!

Letošním tématem byla příroda, stejně jako u fotografické soutěže. Přihlášky přišly z více než 18 zemí. Tým skládající se z mensanky Therese Moodie-Bloom, mensana a podnikatele Petera Tankarda, jednatelky vydavatelské společnosti Cassandry McLeod a mě, Kate Nacard, všechny soutěžní básně ohodnotil a vybral z nich sedmáct nejlepších, které pak předložil mezinárodní porotě k výběru tří vítězů. Příprava tohoto seznamu obnášela mnoho dlouhých hodin práce – díky vám všem za drahocenný čas a úsilí! Mezinárodní porota vítěze vybrala jednohlasně.

1. místo:

Helen Ferguson (Velká Británie)

2. místo:

Lorie Calkins (Spojené státy americké)

3. místo:

Stephen Kent Roney (Kanada)

Vítězná báseň:

The Gannet

Helen Ferguson

My feet.
Webbed. Clawed.
Cling to the rock face.
My eyes watch the horizon.
The deafening cries of my flock.
We squabble. We screech. We stink.
We are a wall of dirty white.
Beaks. Feathers. Guano.
I launch my muscular body from the cliff
And join my colony in the sky.
The ocean roars beneath me.
Wings wide, I beat the air.
The rock I call home shrinks behind me.
Wings tucked, I dive.
Like a missile I drop from the sky
Piercing the surface of the water.
The ocean swallows me.
I plummet. I plunge. I plunder.
Shoals dart by
Silver flecks of panic.
With stealth I fill my beak.
Scales. Flesh. Bones.
Fins tickle my throat.

I swim.
Up. Up. Up.
The sky draws closer.
I break the surface.
Join my gannetry.
Gulp
The salty air.

O autorce:

K Mense, kam se připojila v roce 2018, Helen vedla zvidavá mysl a láska k puzzle. Má ráda články různého druhu z Mensa World Journal a hlavolamy z jejího regionálního zpravodaje. Rodačka z Falkirku studovala zoologii na Univerzitě v Aberdeenu. Nyní žije v Edinburghu, kde pracuje na veterinární klinice.

Helen je také vášnivá sportovkyně. Každý den chodí plavat a často ji uvidíte běhat v edinburských Pentland Hills. Poezii a kreativnímu psaní se věnuje už dlouhou dobu, stejně jako fotografování, malování a keramice. Kousek po kousku píše svůj první román.

Helen strávila mnoho dní zkoumáním mořských ptáků, kteří žijí na pobřežních útesech a ostrovech v okolí Skotska. Právě tito ptáci ji inspirovali k napsání básně The Gannet.

Soutěž o fotografa roku 2022

Therese Moodie-Bloom. Převzato z Mensa World Journal, 12/2022, číslo 119. Přeložila Viktorie Švorcová.

Další z našich letošních úspěchů – do této soutěže se zapojilo téměř 1000 Mensanů z celého světa! Přihlášky přišly z Austrálie, Brazílie, Bulharska, České republiky, Finska, Francie, Chorvatska, Indie, Japonska, Jihoafrické republiky, Kanady, Kypru, Maďarska, Mexika, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Srbska, Slovenska, Spojených států amerických, Španělska, Švýcarska, Řecka a Velké Británie.

Mnoho díky za jejich čas a úsilí patří Mezinárodní porotě ve složení Vuk a Ranko Rajovic (Srbsko), Mark Burgin (Austrálie), Charles Couste (Francie) a Björn Liljeqvist (Švédsko).

Gratulujeme vítězům!

1. místo:

Peter Radvani (Slovensko): Cuban Emerald

2. místo:

Hanco de Neef (Nizozemsko): Pelican Dance

3. místo:

Sasa Malezic (Srbsko): Passing By

4. místo:

Gilles Arbour (Kanada): Syrphidae

5. místo:

Ramon Carretera (Španělsko): The Last Moment

5. místo:

Matthieu Rivart (Jihoafrická republika): Northern Lights

Gratulujeme Peteru Radvanimu, který se stal jak Mezinárodním mensovním fotografem roku 2022, tak i Fotografem roku 2022 z přímých mezinárodních členů!

Peterovi je 36 let a fotografováním se začal zabývat po svatbě. Nejprve fotil lidi, poté se zaměřil na

svatební fotografii a focení novorozenců, čímž se zabývá dodnes.

Několik měsíců pracoval ve Venezuele a na Kubě, kde si vybudoval lásku k detailní fotografii divoké zvěře. Členem Mensy je od roku 2016. Peter má dva syny ve věku čtyři a šest let.

Hod knižní perlou

Petra Holubová

Občasné poznámky čtenářovy. Střípky z knih. Sbírané s radostí z objevování. Psané do diáře s nadějí, že nebudou zapomenuty. Po léta zastrčené, zaprášené a pak... objevované znovu.

"Takže co se stane?" zeptala se Ellie. Malcolm pokrčil rameny. „Změny.“ „Jaké změny?“ „Všechny veliké změny jsou jako smrt,“ odvětil. „Nedohlédnete na druhou stranu, dokud se tam nedostanete.“ A zavřel oči.

Michael Crichton, Jurský park

Kdybych byla Pánbůh, budu si vlát v polích a lukách, u splavů a na mýtinách, prohánět se po hřebenech a pění přiboj, ohýbat stébla, ovívat lýtka a čečrat klasy a ani by mě nenapadlo mrznout tady s lidmi, co s vážným výrazem deklamují ponurá zaklínadla nebo se mě ponížně doprošují, když jim teče do bot.

Pavla Horáková, Teorie podivnosti

Nebát se změny, naopak jí vítat. A hlavně jít pořád dopředu, protože i když se vám třeba něco nepovede a bude vás to mrzet, podstatné je, že postupujete dál. Nedrhněte na místě. Pocit, že jste v pasti, je pro zdraví nejnebezpečnější.

Michaela Klevisová, Zmizela v mlze

Předpovídat pravděpodobnost takto velkých katastrof je absolutně k ničemu, protože výsledek může být leda dvojnásob, buď se stanou, nebo nestanou.

Wu Ming-yi, Muž s fazetovými očima

Hlavní důvod, proč si lidé takovéto klamné představy pěstují, pramení z toho, co vědci označují jako „rostoucí odhodlání trvat na chybném předchozím rozhodnutí“ nebo „klam utopených nákladů“. Jinými slovy – víte, že se něco vyvíjí špatně, ale už jste do toho vložili tolik času a úsilí, že jste stíženi syndromem, „už se do toho investovalo příliš, než aby se toho mohlo zanechat“.

Robert I. Sutton, Jak přežít kretény

V touze, kterou napovídala krysařova píšťala... starci, téměř nad hrobem stojící, zrychlí krok. Je ještě nutno urvat několik dní, několik hodin, několik vteřin krásnějšího života.

Viktor Dyk, Krysař

Ano, můžeme nést břímě a dělat něco rukama jedině, když máme toto břímě přivázané na zádech. To je manželství. Uvědomil jsem si to, když jsem se oženil. Najednou jsem měl volné ruce. Ale kdybys chtěl vláčet celé to břímě bez manželství, budeš mít tak plné ruce, že nic nedokážeš.

Robert Galbraith, Neklidná krev

Je důležité sprostá slova obměňovat. Když nějaké používáte příliš často, ztrácí na síle.

Andy Weir, Artemis

Máte také své perličky?

Napište mi a podělte se.
petra.holubova@mensa.cz

Aniž by byl fyzicky přítomen, nevyhnutelně se mi vnucoval do života, stejně jako mě to táhlo k němu. Čím víc jsem nad tím uvažoval, tím víc mě to mučilo a tím méně jsem dokázal celou situaci vnímat s odstupem. Můj život byl bez něj jednodušší – a přesto jsem ho nikdy nedokázal opustit.

Tim Weaver, Němé oběti

Rozhovor: Martina Bittnerová

Eliška Anna Kubičková, foto: autorka

Spisovatelka, lektorka a literární badatelka Martina Bittnerová (nar. 1975) se mnohokrát zúčastnila akcí, které pořádá SIG Literární tvorba, naposledy letos jako kmotra sbírky z poslední soutěže. Rádi bychom ji proto představili trochu víc, a to formou části rozhovoru, který poskytla před lety pro blog Lidových novin. Otázky kladla Eliška A. Kubičková, která pořídila i fotografie.

Martino, v životopise uvádíš, že jsi vystudovala Obchodní akademii. Chci se proto zeptat, v jakém roce jsi ji dokončila, a jestli jsi po škole pracovala alespoň nějakou dobu v původním oboru.

Dokončila jsem ji v roce 1994, což je opravdu poměrně dávno. Po škole jsem určitou dobu pracovala v oboru – bylo to způsobeno tím, že mi ve škole nešlo účetnictví a chtěla jsem si dokázat, že ho v praxi zvládnu. Nikdy mě ale tato práce ne bavila a neuspokojovala. Nemám vztah k číslům a k penězům. Prostě účetní, která poslouchá Metallicu a nosí kroužky v nose, není tou pravou ozdobou, naopak mezi kolegyněmi dost ční. Pak jsem se raději stala kancelářskou silou v jiných oborech, ale ani tam jsem se svou živostí, upřímností a zájmy rozhodně nezapadala.

Kdy jsi přišla na myšlenku, že se chceš profesionálně věnovat literatuře?

Řekla bych, že na tu myšlenku jsem nepřišla vlastně nikdy. Dostala jsem se k tomu postupně, životním vývojem a sbíráním zkušeností. Nicméně už ve třetí třídě jsem prohlásila, že se chci stát spisovatelkou. Mí drazí spolužáci, z velké části dětičky z prominentních rodin (hovořím o době před rokem 1989), se tomu samozřejmě smáli. Přiznám se, že základní škola a sídliště Řepy jsou velkým mementem mého života a snažím se této lokalitě i vzpomínkám vyhybat.

Máš nějaké rodinné předpoklady k umění? Věnoval se někdo z rodiny, alespoň amatérsky, umělecké činnosti?

Nemáme v rodině vyloženě spisovatele, herce nebo malíře. I když moje prababička napsala

rukopisnou básnickou sbírku „Kterých se to týká“, která se nám v pozůstalosti zachovala. Ona tehdy reagovala na skutečnost, že se její láska nevrátila z bojišť první světové války. Můj prastrýc Karel Bittner byl pak archivářem a věnoval se vojenskému letectví a podílel se i na knihách z tohoto oboru. Moje sestra se věnovala určitou dobu klasickému zpěvu. Kdyby před pár lety nepřející lidé nenechali zavřít soukromou konzervatoř, mohla z ní vyrůst profesionální zpěvačka.

Vím, že máš vzdělání v oboru mediální komunikace a pedagogika volného času. Chci se proto zeptat, jestli jsi také navštěvovala nějaké kurzy zaměřené na tvůrčí literární práci a co si o takových kurzech myslíš. Dá se psaní naučit jako kterékoli jiné řemeslo?

Absolvovala jsem žurnalistický kurz, kurzy PR a mediální výchovy, ale že bych vyloženě chodila na tvůrčí psaní, to ne, tudíž jsem v tomto směru teorií nepolíbená. Ostatně psát jsem také začala spontánně, čili u mě se jedná o živelnou aktivitu. Základní pravidla při práci s textem znám a snažím se je dodržovat. Podle mého názoru se novinářské řemeslo naučit lze, ovšem na to ostatní je potřeba něco navíc – mít fantazii, nápady a pak hlavně schopnost vše zpracovat tak, aby to bylo čtivé. Jinak bychom se ale měli vzdělávat celý život a nezáleží na oboru činnosti.

Jeví se ti jako výhoda, že nejsi na psaní závislá, nebo bereš fakt, že musíš dělat i jinou práci, spíš jako omezení ve vlastní tvorbě?

Zcela na rovinu říkám, že bych se chtěla věnovat jenom psaní a besedám, protože jsem tvůrčí typ a nebudu si ve svém věku nalhávat, že by bylo báječné přes den účtovat a po večerech tvořit romány. Existuje však ještě jeden obor, který by mě bavil, a to organizace kulturních akcí. Bohužel sama jsem se léty praxe přesvědčila, že v našem prostředí se jedná opět spíše o nevydělečnou aktivitu.

V badatelské práci jsi se zaměřila na osobnosti 19. století. Čím je právě tato doba pro tebe zajímavá?

Ta doba mi přijde nesmírně zajímavá z mnoha důvodů, i když pro spoustu lidí je zachování českého jazyka otázkou dost kontroverzní – pokud bychom mluvili německy, jsme okamžitě dnes „světovější“. Právě třeba v literatuře by pak autor dokázal oslovit mnohem širší jazykový trh. Přesto mám devatenácté století ráda, protože ti

lidé něčemu věřili, něco se snažili změnit a vybudovat. Přijde mi to jako krásná protiváha současnosti, která je spíše destruktivní a velmi sobecká.

Máš nějaké vzory mezi autory? Je pro tebe nějaký spisovatel/spisovatelka takovou inspirací, že bys chtěla umět psát jako on/ona?

Chtěla bych umět psát romány jako Vladimír Páral. Vždycky jsem si přála se s ním setkat, ale to už se asi nepovede. Navíc bych ani neměla odvahu mu stisknout ruku. Ale jeho styl obdivuji. Pak mám moc ráda Viktora Dyka, kterému literární kritici vyčítali strohost. Nešel do psychologie postav, on jenom naznačoval. Dyk jednoduše nezapadal do škatulek, byl jiný. A já mám jinakost ráda.

Získala jsi různé ceny v literárních soutěžích. Myslíš si, že se dá vůbec umělecké dílo objektivně zhodnotit? A co si v této souvislosti myslíš o kritice?

Mně soutěže pomohly v tom, že jsem se mohla setkávat s lidmi, kteří píší. Tím pro mě splnily důležitou úlohu. Ovšem jestli se dá umělecké dílo zhodnotit, nevím. Samozřejmě jsou jisté znaky, které by mělo mít, ale ostatní záleží na subjektivním vkusu hodnotitele. Navíc vysoce umělecká literatura se často nesetkává se zájmem čtenářů. I v devatenáctém století se velké oblíbené těšila spíše zábavná literatura typu rytířských románů nebo románů stylově zapadajících do červené knihovny. V dnešní době hraje také větší roli finanční stránka věci.

Na otázku kritiky nedokážu odpovědět, protože jsem žádnou kritiku od kritika, která by byla pro mě poučná, prostě nedostala. A pokud někdo hodnotí přes mou knihu mou osobnost, aniž by mě znal, tak to pro mě žádná kritika není.

Máš nějaké autorské sny, o kterých víš, že by sis je chtěla určitě splnit, abys mohla být spokojená sama se sebou?

Přála bych si umět napsat něco tak silného, jako je Dykův Krysař.

Děkuji za rozhovor a přeji hodně úspěchů do další práce.

Polovičatá ochrana spotřebitele

Vladimír Kutálek

Už roky zde máme zákon na „ochranu“ spotřebitele ([mensa.click/u5](#)). Je sice v mnoha případech kontraproduktivní, nicméně aspoň definuje nějaké principy. Chrání spotřebitele před soukromými firmami, ochrana před samotným státem ale chybí – a stát svého postavení čím dál častěji zneužívá. Není na čase to změnit?

Stát opět mění podmínky dlouhodobých smluv za chodu – nedávno byla schválena další úprava doplňkového penzijního spoření ([mensa.click/u6](#)), příspěvky se změní, v zásadě sníží.

Pokud si někdo spořil 300 Kč měsíčně a spoléhal na státní podporu 90 Kč, asi měl nějaký důvod. Co má teď dělat? Má se nechat přinutit vkládat víc? Právě teď, kdy většina domácností hledá, odkud by přesměrovaly prostředky na platby za energie? Nebo by snad měl spořit i bez státního příspěvku? Aspoň už by tam nemusel dávat 300 Kč a stačilo by 100 Kč – kde je ale kompenzace za sníženou likviditu oproti odpovídajícímu fondu?

Sice mohu i ze smlouvy o doplňkovém penzijním spoření odejít, nicméně ochrana klienta/spotřebitele se vztahuje jen směrem k penzijní společnosti, která na rozdíl od státu nemůže nevyplatit výnosy za celou dobu trvání smlouvy (jako to stát může udělat se státními příspěvky), ani „jen“ za 10 let (jako to stát dělá v oblasti dodávání částek odečtených z daní). Aneb podívejme se do zákona o doplňkovém penzijním spoření ([mensa.click/u7](#)) a posuzujme ho, jako by byl textem smlouvy se soukromou společností. Dopustili bychom v takovém případě podobnou jednostrannou změnu pravidel?

Bezprecedentní jednostranné změny

Stále se zapomíná, že mnohé smlouvy nejsou dvoustranné, ale trojstranné. Když uzavíráte

smlouvu o doplňkovém penzijním pojištění, penzijní společnost se zavazuje investovat vaše peníze a vyplatit je a stát zase slibuje vyplácet státní příspěvky a možnost odečítat si z daní.

Změny podmínek smlouvy za chodu můžeme sice formálně obhajovat jakkoliv (velkou invenci prokázali právníci například při obhajování prvního snížení státního příspěvku u stavebního spoření), realita vnímání spotřebitelů je ale jasná. Nemorální monopolní chování státu se bohužel stalo další realitou. Už vícekrát se aplikovalo u stavebního spoření a DPS, aplikovalo se u dotací na fotovoltaiku, aplikuje se často na změny manželství (a to i zpětně, např. ve vztahu k exekutorům). Například i změna minimální mzdy je nevídaná jednostranná změna ze strany státu, aniž bychom dali slabší straně (v tomto případě zaměstnavateli) možnost reagovat na změnu podmínek zrušením pracovní smlouvy. Samozřejmě také s tím, že by závazky např. ve formě odstupného měly dopadnout na tu stranu, která odstupnění zaměstnavatele z pracovního vztahu způsobila – tedy stát.

Inspirace ze soukromého sektoru

Jakákoliv jednostranná změna podmínek nikdy není ideální, ale chápu, že někdy je nutná. Nicméně stát by se měl inspirovat u soukromého sektoru.

Např. u pojišťoven je normální, že změni pojistné podmínky pro nové smlouvy, popřípadě jim nikdo nebrání měnit

v jednoznačném prospěch klientů i smlouvy stávající. Starší pojistky, a to i mnoho let staré, jsou stále platné. Udržovat mnoho různých pojistných produktů je pochopitelně drahé, takže pojišťovny přesvědčují klienty, aby na nové podmínky přešli – ať už za pomoci lepších (vysvětlování výhod nového produktu, slevy na nové produkty), nebo horších metod (nadstandardní provize pro zprostředkovatele za přechod smluv, znemožnění jakýchkoliv technických změn na staré smlouvě, jako např. dopojištění nového rizika, věci apod.). I horšími metodami jsme tu ovšem stále morálně na vyšší úrovni než u jednorázových změn u státu.

Jako další příklad si vezměte záruční podmínky nebo prodlouženou záruku – dovedete si představit, že by nějaký výrobce mohl změnit záruční podmínky za běhu záruky? Nebo že by dokonce při nesouhlasu s novými podmínkami musel člověk firmě zpětně proplatit dosud vyplacené peníze na již realizované záruční opravy? Proč nám přijde něco podobného u státu normální?

Jak by tedy měly vypadat podmínky jednostranných změn?

Ať si stát dle libosti změni výši státních příspěvků u doplňkového penzijního pojištění – pokud je to ale směrem dolů, byť jen u jedné konkrétní výše příspěvku, ať umožní spotřebitelé odstoupit od smlouvy bez jakékoliv sankce, jako je naprosto normální u smluv se soukromými firmami. Změni firma cenu? Dobře, mohu odejít a nedodržet dobu určitou k datu změny ceny. Změni podmínky? Mohu se změnou podmínek nesouhlasit a odejít.

Nejlepší variantou by samozřejmě bylo mít možnost odmítnout změny jako celek a ve smlouvě pokračovat ve stávající podobě – jako je to normální u pojištění.

Výzva pro zákonodárce

„Ochranu“ před soukromými společnostmi nepotřebuji, často je navíc kontraproduktivní. Víc mě trápí „ochrana“ spotřebitele v kombinaci s džunglí zákonů, kde je někde v hloubce předefinované slovo, které se uplatní i pro soukromoprávní vztahy.

A především potřebuji ochranu před samotným státem, monopolně postavenou organizací, která zneužívá svého postavení téměř každým dnem, prosazuje a upevňuje monopoly soukromých, státních či polostátních společností (OSA, Česká pošta), což vše nedobrovolně platím. Schválení změny podmínek doplňkového penzijního spoření je toho dalším příkladem.

Rozšiřme zákon o ochraně spotřebitele o pasáže chránící ho před jednostrannými změnami ze strany státu – alespoň na takové úrovni, jako ho „chráníme“ před konkurujícími si soukromými společnostmi…

foto: Dave Dugdale Wikimedia Commons

MENSA